Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...тэмнай 1921 оной ...абриин 21-һээ гарана | № 169 (13658) | 1974 оной июлиин 21, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

АМЖАЛТА ТҮГЭС ДАБШАСА

1974 оной түрүүшын хахад жэлдэ СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай

...74 оной түрүүшын ха... жэлдэ СССР-эй арадай ...ые хүгжөөхэ гүрэнэй тү... дүүргэлтын дүнгүүд ...гдаба. Партида, совет ...та КПСС-эй Централь... ...омитедэй хандаһан Ха... ...ада харюу болгон, Со... ...эй Союзай ажалшад ...эхи табан жэлэй тодор... ...бы, дүрбэдэхи жэлэй тү... ...олзорһоонь урид дүүр... ...н түлөө социалис мүры... ...үргэнөөр дэлгэрүүлээ ...СССР-эй ЦСУ-гай мэ... ...л соо тэмдэглэгдэнэ. ...оной түрүүшын хахад ...ы үйлэдбэриин ба ажа... ...үтээсын хурдан түргэн ...та түйлагдаһан байна. ...ын үйлэдбэриин ашаг ...үри ехэ болоо.

...ад зоной ажабайдалай ...иальна болон соёлой ...ижээе дээшэлүүлхэ ту... КПСС-эй XXIV съез... ...Директивэнүүдээр ха... ...гдаһан хэмжээ ябуул... ...уд дам саашадаа бэелүү... ...иэ байгаа.

...одукциин шухалын шу... ...олонхи зүйлнүүдые үй... ...рилхэ ба худалдаха ...э хэмжээнэй талаар про... ...енностиин хахад жэ... ...түсэб үлүүлэн дүүргэг... ...үсэбһөө гадуур 4,5 ...ард түхэригэй продук... ...далдагдаа. Үнгэрэгшэ ...энэ үеынхитэй сасуул... ...промышленна үйлэдбэ... ...ургалта 8,3 процент ...олоо. Харин жэлэй ту... ...р 6,8 процент ургалта ...агдаһан байгаа. Жэ... ...урша соо түсэбөөр 6 ... дээшэлхын орондо ...д жэлэй турша соо ажа...лай бүтээсэ 6,8 процентээр дээшэлээ. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар продукциин ургалтын 83 процент абтаһан байна. Промышленна продукциин өөрынь үнэ хямдараа. Промышленностиин талаар ашаг олзын түсэб дүүргэгдэв. 1973 оной түрүүшын хахадтай сасуулбал, ашаг олзо 12 процентээр ехэ болоо.

1973 оной түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулбал, промышленностиин зарим һалбаринуудай, продукци үйлэдбэрилгэ эды шэнээнээр ехэ болоо гэбэл: электроэнергетикэ — 8 процент; түлишын промышленность — 5; хара ба үнгэтэ металлурги — 6; химиин ба нефтехимиин промышленность — 11; машина бүтээлгэ ба металл болбосоруулга — 12; ой модоной, модо болбосоруулгын ба целлюлозо-саарһанай промышленность — 4; барилгын материалнуудай промышленность — 6; хүнгэн промышленность — 4, эдеэ хоолой промышленность — 10, культурно-ажаһуудалай хэрэглэмжын ба ажахын хэрэгсэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэ — 9 процент.

Түрүүшын хахад жэлэй түсэбые бүхы ниитэсоюзна ба союзно-республиканска промышленна министерствэнүүд, бүхы союзна республиканууд үлүүлэн дүүргэв.

Бүхы орон дотор продукциин шухалын шухала зүйлнүүдые үйлэдбэрилгые гэршэлэн харуулһан тоо, баримтанууд СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл соо дурдагдана. Тэдэнэй зарим нэгыень дурдабал, иимэ байна. 1974 оной түрүүшын хахад жэлдэ: 483 миллиард киловатт-час электроэнерги; 224 миллион тонно нефть (газай конденсат оруулалсан); 127 миллиард кубическа метр газ; 340 миллион тонно нүүрһэн, тэрэ тоодо 87,1 миллион тонно кокслогдохо нүүрһэн; 49,3 миллион тонно шэрэм; 67,3 миллион тонно булад; 54,0 миллион тонно хара металлнуудай прокат, тэрэ тоодо 47,0 миллион тонно бэлэн болоһон прокат; 1.140 миллион метр (7,3 миллион тонно) булад соргонууд; 110 миллион тонно түмэрэй руда; 39,0 миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэ, ургамалнуудые хамгаалха 192 мянган тонно химическэ хэрэгсэлнүүд; 1,2 миллион тонно синтетическэ дабирхай ба пластмасса; 22,9 миллион автопокрышка; металл отолдог 108 мянган станогууд (678 миллион түхэригэй); металл отолдог бүхы станогууд сооһоо 2,0 мянганиинь тоололгын программна жолоодолготой станогууд үйлэдбэрилэгдөө.

Түрүүшын хахад жэлдэ: 24,0 мянган кузнечно-прессовэ машинанууд (179 миллион түхэригэй); 1,8 миллиард түхэригэй приборнууд, автоматизацилгын хэрэгсэлнүүд, тэдээнэй запасной частьнууд; 943 миллион түхэригэй тоололгын техникын хэрэгсэлнүүд ба тэдээндэ хэрэгтэй запасной частьнууд; 170 мянган тонно металлургическа түхеэрэлгэ; нүүрһэнэй шахтануудтахи сэбэрлэлгын хүдэлмэри хэхэ 238 комплекснууд ба оньһожоруулагдамал бэхилэлтэнүүд; нүүрһэнэй сэбэрлэлгын 572 комбайн; 258 проходческо комбайн; 298 миллион түхэригэй химическэ түхеэрэлгэ ба тэрээндэ хэрэгтэй запасной частьнууд; 900 мянган автомобильнууд, тэрэ тоодо 330 мянган ашаанай, 540 мянган хүнгэн автомобильнууд, 30 мянган автобусууд; 264 мянган тракторнууд; 1.679 миллион түхэригэй хүдөө ажахын машинанууд; таряа хуряадаг 41,3 мянган комбайнууд, кукуруза хуряадаг 5,0 мянган комбайнууд, хартаабха хуряадаг 4,4 мянган комбайнууд, свёкло хуряадаг 7,7 мянган комбайнууд, силос хуряадаг 32,1 мянган комбайнууд; 18,6 мянган экскаваторнууд, 23,3 мянган бульдозернууд; 163 миллион кубическа метр хэрэглэмжын модон (колхозуудай бэлэдхэһые оруулалсангүйгөөр); 3,1 миллион тонно целлюлозо; 2,5 миллион тонно саарһан; 56,5 миллион тонно цемент бүтээгдээ.

3.318 миллион дүрбэлжэн метр нумаажан бүд, 362 миллион дүрбэлжэн метр нооһон бүд, 407 миллион дүрбэлжэн метр лён бүд, 706 миллион дүрбэлжэн метр торгон бүд; 9,0 миллиард түхэригэй оёмол хубсаһа хунар; 344 миллион паар арһан гутал; 4,1 миллион тонно мяхан; 1,4 миллион тонно колбаса; 627 мянган тонно малай тоһон; 1,9 миллион тонно ургамалай тоһон; 1,7 миллион тонно кондитерска зүйлнүүд; 18,3 миллион тонно холимол тэжээл; 335 мянган тонно угаадаг синтетическэ зүйлнүүд; 25,0 миллион часынууд; 453 миллион шаажан амһарта; 141 миллион түхэригэй сортовой амһарта (шэлээр, хрусталяар хэһэн); 4,3 миллион радиоприёмнигууд ба радиолонууд; 3,2 миллион телевизорнууд; 476 мянган мотоцикл ба мотороллернууд; 2,4 миллион велосипедүүд ба мотовелосипедүүд; 1,9 миллиард түхэригэй мебель гаргагдаһан байна.

Гэхэтэй хамта промышленностиин хүдэлмэридэ хэдэ хэдэн дутагдалнууд бии байгаа гэжэ СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл соо тэмдэглэгдэнэ. Предприятинуудай зарим хубинь продукци худалдаха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, нөөсэлхэ талаар тогтоогдоһон даалгабаринуудаа дүүргээгүй. Каустическа содо, сернэ кислота, химическэ утаһа, нефтеаппаратурацууды, барлагдаха саарһанай зарим зүйлнүүдые, хэрэглэмжын модо, целлюлозо, картон, трикотажна зүйлнүүдые, арһан гутал, хубсаһа угаадаг машинануудые, электропылесонууд ба продукциин бусад зарим зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ түсэб дутуугаар дүүргэгдээ. Үйлэдбэрине улам саашадань хүгжөөхэ арга нөөсэнүүдые олохон предприятинууд үшөөл хүсэд дүүрэнээр хэрэглэнэгүй, үйлэдбэриин хүсэ ашаглаха хэрэгтэ дутуу дунданууд бии байһаар.

Эрдэм-шэнжэлэлгын, проектнэ, конструкторска организацинууд ба предприятинууд арадай ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөхэдэ шухала удха шанартай эрдэм-техникын дэбжэлтын асуудалнуудаар хэдэг хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһэн байна. Эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэдэй тоо 1,1 миллион үлүүтэй болоо.

Үйлэдбэрине техническэ талаарнь нарижуулан һайжаруулһанай, ашаг ехэтэйгээр эрхилһэнэй эсэстэ предприятинуудай хүдэлмэриин технико-экономическа үрэ дүнгүүдынь һайжараа.

Энэ жэлэй түрүүшын хахадта хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд нёдондо жэлдэ түйлаһан амжалтануудаа улам батадхаха, хүдөө ажахын продукци дам саашадаа ехээр абадаг болохо түшаа горитой хүдэлмэри ябуулаа гэжэ СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл соо саашань хэлэгдэнэ.

Оронойнмай таряашад хабарай тарилгын хүдэлмэринүүдые эмхитэйгээр үнгэргөө. Колхоз, совхозуудта хабарай тарилгын түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Хабарай шэ...

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

Зунай ажалай эгээл харюусалгатай саһа

ЖЭГДЭРЭН ОРОНХОЙ

Аймагай ажахынууд адуу малдаа үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдээ жэгдэрэн оробо. ...ша ондо колхоз, совхо...д нёдондонойхиһоо һү...гүй ехэ хэмжээнэй бү...ун болон шэмэтэ тэжээл ...үлүүлжэ абахаар хараа...хай. Жэшээлхэдэ, хээ... сабшалан дээрэһээ нё...донойхидо орходоо ...000 центнерээр ехэ үбһэн ...агдаха зэргэтэй. Нё...до энэ хирэдэ ай...гай олонхи ажахынууд ...һэ хуряалгада хүсэд шини...жэ ороогүй, үшөө нэгэшье ...ри бодхоогоогүй байгаа.

Үнгэрһэн жэлэйнгээ ал...даа һургаал абажа, мү...өө жэлдэ тэжээл бэлэдхэл...гын хүдэлмэриие үсөөхэн ...рэй туршада һайн шанар...гаар дүүргэхын тулада ...ахынуудай хүтэлбэрилэг...д, аймгүйсэдкомой хүдөө ...ын мэргэжэлтэд зохихо ...энүүдые абаа. Оньһон ...ка болон зэр зэмсэг ... соогоо һайнаар заһаба...гдаа. Үбһэндэ орохын ...урда тээ мүрысэдэг ...ынуудай хоорондо шал...та хэгдэжэ, элирүүлэгдэ... дутагдалнууд түргэн ...гдаа. Хүдэлмэриин ...эб, агрегадуудай ябаха ...рик, ажалай түлбэри аб...ан центнер ...һэнэй хэмжээгээр ...хэ гэжэ зохёогдоо, бри...а, звено бүхэндэ үбһэ ...ха түсэб, даабари табиг...а хүргэгдөө. Ажахы...дта 144 тракторна агре...удтай оньһожоруулагда...н 23 звено байгуулагдан...й. Тэдэнэр үдэр бүри ...3140 центнер үбһэ сомоо ...гон хуряаха зэргэтэй.

...абан жэлэй тодорхойлхы ...рбэдэхи жэлдэ гектар ...риин ургаса дээшэлүүлхэ ...аар аймагай колхоз, сов...зуудта горитой ажал хэг... Эртэ намарһаа хойшо ...ли, нуга сабшалан дээрэ ...ээ хэзээнэйхиһээ ехэ наг ...бхэ, минеральна үтэг...үүлгэ гаргагдаа. Жэшээнь, ...үнөө жэлэй ургасада ...140.000 тонно нютагай ...тэгжүүлгэ оруулагдаа. Бү... сабшалан хоёр удаа уһа...гдаа. Габшагай хоёр һа... даабаряар 8160 тонно ...инеральна тэжээл оруулха ...түсэбөө дүүргэжэ шадаагүйб... Юуб гэхэдэ, лимидээр ...лагдаһан 12.000 тон... орондо оройдоол 2.000 ...тонноонь манда үгтөө.

...бэшье луговодуудай, ...механизаторнуудай оролдо...сын ашаар, мүн май-июнь ...һаренуудта ороһон хура бороогой һүүлээр ороohото ургамал болон үбһэ ногооной ургаса яһала һайн. Хэрбээ нёдондо аймаг дотор гектар бүхэнһөө 13,7 центнер үбһэ хуряаһан һаа, мүнөө жэлдэ 17 центнерһээ бага бэшээр абтахаар хүлеэгдэнэ. Тиихэдэ «Искра», «Заганский», «Путь Ленина» колхозуудай, «Забайкалец», «Эрдэм» совхозуудай луговодууд га бүриһөө 20—25 центнер хүрэтэр үбһэ хуряаха дүүрэн арга боломжотой.

Тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри түрүүшын үдэрһөө «Забайкалец», Суулгын совхозуудта, «Коммунизм», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра», «Родина» колхозуудта эмхитэйгээр ябана. Аймаг соогоо үбһэндөө түрүүлэн ороһон шаралдайнхид мүнөө хорёод гаран сомоотой болоод байна. Эндэ С. А. Кравцовой хүтэлбэрилдэг гурбадахи бригадын үбһэшэд илангаяа һайнаар ажаллана. Тракторист-машинистнүүд Ф. М. Родионов, Н. Е. Родионов, морин косилкашад Д. Дамбадоржиев, А. И. Калашников болон бусад үдэрэйнгөө даабари холо үлүүлэн дүүргэнэ. Тус бригадада хоёр пресс табигданхай. Эндэхид 2000 центнер үбһэ багсалан суглуулха гэһэн уялгатай.

Суулгын совхозой Гашайн отделениин Е. А. Антоновой хүтэлбэрилдэг звеногой гэшүүд ажахы соогоо түрүүлжэ ябана. Тэдэнэр түрүүшын үдэрнүүдтэ хэдэн зуугаад центнер үбһэ сомоод байна.

Малай тэжээлэй рационой шанар һайжаруулгада ногооной гурил онсо һуури эзэлдэг болоо. Ушар нимэһээ протеин, каротин ехэтэй энэ тэжээл ажахынуудтамнай жэл бүри ехээр бэлдэгдэдэг болонхой. Аймаг дотор тодхогдоһон АВМ-04 түхэлэй долоон агрегадууд ажаллажа эхилһээр хахад һара боложо байна. Түрүүшээр набшаһата тэжээл халаахайгаар гурил гаргажа захалаа. Эдэ үдэрнүүдтэ агрегадууд хоёр халаанда хүдэлгэгдэжэ, хээрын ногоо, хүсы үбһэн, донник, халаахайгаар ногооной гурил гаргажа байна. Агрегат бүхэн намар орой болотор 3000 центнерһээ бага бэшэ ногооной гурил бэлэдхэжэ гаргаха даабаритай.

Һайнаар дарагдаһан сенаж һайхан үбһэнһөө дутуугүй тэжээл гэжэ хүтэлбэрилэгшэд, малшад ойлгоо. Ажахынуудта үбһэ хуряалгын хажуугаар сенаж даража абалгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Олохон колхоз, совхозууд үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ һураггүй ехэ энэ тэжээл бэлэдхэжэ абахамнай гэжэ түсэблөө. Жэшээнь, «Коммунизм» колхоз урданайхиһаа хоёр дахин ехэ сенаж даража абахаар шиидээд, энэ хүдэлмэриие оньһожоруулагдаһан тусхай звенодо даалгаа. Тус звеное дүршэл ехэтэй механизатор М. М. Федоров хүтэлбэрилнэ. Тэдэндэ тракторай гурбан косилка, 2-2 стогометатель, подборщик болон бусад оньһон машина үгтэнхэй. Звеногой гэшүүд 110 гектарта таригдаһан хүсы үбһөөр сенаж даража эхилбэ. Бүхыдөө 800 тонно сенаж колхоздо бэлдэгдэхэ юм. Тиихын тулада хоёр ехэ траншей шэнээр бэлдэгдээ.

Байгша ондо аймагаймнай колхоз, совхозууд 263.000 центнер үбһэ, 57.700 центнер сенаж, 21.000 центнер үбһэнэй гурил адууһа малдаа бэлэдхэжэ абаха гэһэн дайшалхы зорилго урдаа табинхай. Хараалһанаа бэелүүлхэ арга боломжо ажахы бүхэндэ дүүрэн бии. Гансал түрүүшын үдэрһөө ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, үбһэшэдэй эдэбхи үүсхэл бадаруулан ударидаха хэрэгтэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, комсомолой, профсоюзай организацинууд гол анхаралаа хандуулха ёһотой.

А. ФОМИН,
Мухар-Шэбэрэй аймагай хүдөө ажахын управлениин ахамад агроном.

ТҮРҮҮШЫН ТОННОНУУД

Байгша оной июлиин 14-һөө хойшо Захааминай аймагай Харацайн совхозой 1-дэхи отделениин механизаторнууд аймаг соогоо хамагһаа урид шэмэтэ тэжээл — сенаж даража эхилээ.

Тус ажахын механизаторнууд Бадмажап Сандаков, Михаил Гылыков, Цыденжап Цыбенов, Дамба Гармаев, Радна Базаров гэгшэд эртэ үглөөнһөө үдэшын харанхы болотор хүдэлнэ. Ногоо сабшана, тэрэнээ һүүрээгээд хуряана, нүхэндэ хэжэ дарана. Эндэхи хүдэлмэри дууһан оньһожоруулагданхай. Шэмэтэ тэжээл — сенаж даралгые үнинэй луговод Октябриин Революциин ордентэ Ринчиннима Очиров ударидана.

— Даб дээрэ үдэрэй 20 тонно сенаж дарагдана. Ногооной ургаса зарим газартаа үшөөл набтаршаг, һаял хүсэжэ байна. Тиимэһээ үндэрөөр ургаһан ногоо шэлэжэ сабшанабди, — гэжэ нүхэр Очиров хэлэнэ.

Энэ жэлдэ 3 мянган центнер шахуу шэмэтэ тэжээл сенаж бэлэдхэхэ зорилго энэ ажахын механизаторнууд урдаа табиһан байна. Тэдэнэр түсэбөө бэелүүлхын тула оролдожо, түрүүшын үдэрһөө бүтээсэ ехэтэйгээр, эршэмтэй шангаар ажаллана. Теэд сенаж дараха технологиие тэндэ хүдэлдэг хүнүүдтэ заажа, ойлгуулжа үгэхэ мэргэжэлтэд үшөөл үзэгдөөгүй байхань гэмшэлтэй. Мүн социалис мүрысөөнэй гурим, үдэр, һарын даабаришье үгтөөгүй байһаар. Энээниие совхозой партком, дирекци хараадаа абаха ёһотой гэжэ һанагдана.

Шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхын хажуугаар олохон звенонууд үбһөө сабшажа эхилбэ. Жэшээнь пенсионернүүд Дашажап Гомбоев, Асор Цыбиков гэгшэдэй даадаг звенонууд хамагһаа урид хажуурай ханхинаа зэдэлүүлнэ. Эдэнэй удаа Б. Галсанов, Ц. Дамдинов гэгшэдэй звенонууд үбһэндөө гаранхай. Тэжээл бэлэдхэлгын халуун хаһа түлэг дундаа.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

НООҺОН — МАНАЙ БАЯЛИГ

УЛААН-ҮДЫН аймагай «Дружба» колхоздо нооһо хайшалалга дүүрэнтэжэ байна. Колхозой нооһо хайшалалгын пунктда дүй дүршэлтэй хайшашад олон юм. Жэшээнь, Федосья Артамоновна Думнова арбан гурбадахи жэлээ нооһо хайшална. Сэбэрээр, шанар һайнтайгаар хайшалдагаараа Федосья Артамоновна нютаг соогоо мэдээжэ болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эрхим хайшашан Ф. А. Думнова.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭЭ

Улаан-Үдын аймагай «Заветы Ильича» совхоз арбан табан хоногой туршада 13200 толгой хониһоо 420 центнер нооһо хайшалжа, гүрэндэ тушааха түсэбөө гурбан центнерээр үлүүлбэ.

Нооһо хайшалалгын пунктые эрхилэгшэ Б. Д. Дабацыреновэй, бригадирнууд Н. А. Афанасьевай ба Н. Дандаровай ударидалга доро нютагай дунда һургуулиин болон гидромелиоративна техникумэй һурагшад богонихон саг соо һайн шанартайгаар хонидой нооһо хайшалжа, түрэл совхоздоо ехэхэн туһа хүргэбэ.

* * *

Энэл совхозой хүдэлмэришэд И. Е. Марков, Г. С. Кузьмин, Б. Лубсандоржиев ба Б. Хандуев гэгшэдэй звенонууд үбһэ сабшажа эхилбэ. Түрүүшын һүринүүд һаяын үдэрнүүдтэ бодохоор хараалагдана.

Б. ВАЛЬЖИНИМАЕВ.

Нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВ Варшава ошохоёо мордоо

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев Польшын һэргээгдэн байгуулагдаһаар 30 жэлэй ойн баярай һайндэртэ хабаадахын тула ПОРП-ын Центральна Комитедэй, ПНР-эй Гүрэнэй Соведэй ба Министрнүүдэй Соведэй уряалаар Варшава ошохоёо июлиин 19-дэ Симферопольһоо мордоо.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагшанар К. Б. Русаков, А. И. Блатов нүхэр Л. И. Брежневтэй хамта ошолсобо.

Нүхэр Л. И. Брежневые Украинын КП-гэй Крымэй обкомой нэгэдэхи секретарь Н. К. Кириченко, Крымэй облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Т. Н. Чемодуров, обкомой бюрогой гэшүүд, партиин горкомуудай ба райкомуудай секретарьнар, бусад партийна болон Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэд Симферополиин аэродром дээрэһээ үдэшөө.

(ТАСС).

ХАНИ ХАЛУУН УГТАМЖА

Нүхэр Л. И. Брежнев Варшавада

ВАРШАВА. (ТАСС-ай тусхай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневые һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэһэн Варшава июлиин 19-дэ баяртай хүхюунээр, аха дүү ёһоной хани халуунаар угтаба.

Нииснэл хотын аэропорт Советскэ Союзай, Польшын Арадай Республикын гүрэнэй тугуудаар, поляк ба ород хэлэнүүд дээрэ бэшэгдэһэн амаршалгын транспарантнуудаар шэмэглэгдэнхэй. Ниидэлгын талмай дээрэ ПНР-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй гурбан янзын сэрэгүүдэй хүндэлэлэй харуул жагсаагдаа.

Нүхэр Л. И. Брежневые ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герек, ПНР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. Яблоньский, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ П. Ярошевич гэгшэд самолёдой гэшхүүрэй дэргэдэ угтаба.

Тэрэшэлэн ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд, гэшүүдтэ кандидадууд, ПОРП-ын ЦК-гай секретарьнар, Гүрэнэй Соведэй гэшүүд, политическэ партинуудай, Арадай нэгэдэлэй фронтын, ниитын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд нүхэр Л. И. Брежневые аэродром дээрэ угтаа. СССР-һээ ПНР-тэ байдаг элшэн сайд С. А. Пилотович, Советскэ посольствын хүдэлмэрилэгшэд угталсаба.

Пионернүүд нүхэр Л. И. Брежневтэ, арадай засагта Польшын хүтэлбэрилэгшэдтэ улаан гвоздика сэсэгүүдэй баглаануудые барюулаа.

Советскэ Союзай, Польшын Арадай Республикын гимнүүд гүйсэдхэгдэн зэдэлбэ.

Нүхэр Л. И. Брежнев, Э. Герек Польшын сэрэгүүдэй жагсаалай урдуур ябаад, аэродром дээрэ суглараһан ниислэлэй улад зон тээшэ ошоо. Варшавынхид КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариие, ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретариие халуун альга ташалгаар, хани ёһоной үгэнүүдээр амаршалаа.

Нүхэр Л. И. Брежнев, Э. Герек нэмэл машинада һуужа, мотоциклистнүүдэй хүндэлэлэй эскортоор үдэшэгдэн город тээшэ ошоо.

ВЕНОК ТАБИБА

ВАРШАВА. (ТАСС-ай тусхай корр.). Польшын ниислэлэй Илалтын талмай Польшын Арадай Республикын эрхэтэн бүхэнэй сэдьхэл бодолдо тон үнэтэй һанагдадаг. Эндэ Танигдаагүй солдадай хүүр — Польшын эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даадаһан байдалай түлөө ами наһаяа үгэһэн хүнүүдтэ хүшөө бодхоогдонхой.

Байлдаанда унаһан патриодуудай дурасхаалые ёһолон хүндэлхэеэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев мүнөөдэр Илалтын талмай дээрэ ерэбэ. «Польшын эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даадаһан байдалай түлөө тэмсэлдэ унаһан баатарнуудта, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневһээ» гэжэ улаан лентэ дээрэнь бэшэгдэһэн венок Танигдаагүй солдадай хүүртэ табиба.

Хүшөөгэй урда хүндэлэлэй харуул жагсаагдажа, Советскэ Союзай болон Польшын Арадай Республикын гимнүүд гүйсэдхэгдөө.

«СОЮЗ-14» БУУБА

„Салют-3“ гэжэ станци ниидэжэ үргэлжэлһөөр

ТАСС-ай мэдээсэл

Космонавтнар нүхэр П. Р. Попович, Ю. П. Артюхин «Салют-3» гэжэ замбуулинай научна станцине жолоодон ниидэжэ, шэнжэлэлгэнүүдые хэхэ арбан табан сүүдхын программа дүүргэһэнэй һүүлээр, 1974 оной июлиин 19-дэ Москвагай сагаар 15 час 21 минутада Газар дэлхэйдээ бусажа ерэбэ. Буулгын аппарат Советскэ Союзай газар дээрэхи хараалагдаһан райондо, Джезказган хотоһоо зүүн-урдуур 140 километртэ бууга.

Космонавтнар «Салют-3» станцине жолоодон ниидэжэ бүтээхээр хараалһан хүдэлмэриингөө программа бүрин дүүргэвэ, «Союз-14» гэжэ транспортна онгосоёо Газар дэлхэйдэ бусааха бэлэдхэл хэһэн байна. Научна шэнжэлгэнүүдтэ хабаатай материалнууд, фото-киноплёнкотой касседүүд, бортын журналнууд, буулгаха аппарат онгосо худар оруулагдаа.

Космонавтнууд гэдэргээ бусаһанай һүүлээр, онгосо ба замбуулинай станцие холбон нэгэдхэгшэ дотоодын люк-лазые хаагаад, «Союз-14» гэжэ транспортна онгосо дотор хүдэлмэрилхэ һууринуудаа эзэлээ.

«Союз-14» гэжэ онгосо, «Салют-3» гэжэ станци Москвагай сагаар 12 час 3 минутын үеэр тусгаарлагдан амяарлагдаад, тус тустаа ниидэжэ үргэлжэлөө.

Хараалагдаһан саг соогоо Газар дэлхэй дээрэ буухын тула транспортна онгосын халуун тогтоохо двигателиин оньһонууд хүдэлгэгдэбэ. Двигателиин хүдэлжэ эхилһэнэй һүүлээр таһалганууд амяарлагдан һалаад, буулгын аппарат доошоо шэглэн дабшаха замда ороо.

Тусхайлан хараалагдаһан үндэртэ парашюдай түхеэрэлгэ нээгдэжэ, Газар дэлхэйдэ дүтэлхэдөө, дорьбоогүй зөөлэхэнөөр буулгаха двигательнүүдынь табигдаа, тиигэһэнэй удаа буулгаха аппарат зохихо районда аажамаар дабшан бууга.

Бууһан газартань хэгдэһэн медицинскэ шалгалтаһаа харахада, нүхэд Павел Романович Поповичой, Юрий Петрович Артюхинай бэеын элүүр замбуулиндахи ниидэлгын һүүлээр һайн байба.

«Салют-3» гэдэг замбуулинай станциин, «Союз-14» гэжэ транспортна онгосын хамта ниидэжэ ябаха үедэнь хэгдэхээр хараалагдаһан научно-техническэ шэнжэлэлгэнүүдэй программа амжалтатайгаар дүүргэгдээ.

Абтаһан научна мэдээнүүд шалгагдажа, шэнжэлэгдэжэ байна.

«Союз-14» гэжэ замбуулинай онгосотой, «Салют-3» гэжэ станцитай харилсаа холбоон ниидэлгынь бүхы үе соо Газар дээрэхи командно-хэмжэн тодорхойлдог бүлэг хэрэгсэлнүүдээр, тэрэ тоодо Советскэ Союзай газар дээрэ байдаг хэмжэн-тодорхойлгын пунктнуудаар, СССР-эй Наукануудай академиин мэдэлэй «Космонавт Юрий Гагарин», «Космонавт Владимир Комаров», Атлантиин океанда байһан «Кегостроф», «Моржовец» гэжэ научно-шэнжэлэлгын судануудаар найдамтай һайнаар хангагдаа.

«Салют-3» станци автомадай туһаламжаар ниидэжэ үргэлжэлһөөр.

Б. Эджевидэй мэдүүлгэ

АНКАРА, июлиин 20. (ТАСС). Хуулита эрхые һэргээн байгуулха зорилгоор Турциин сэрэгүүд мүнөөдэр далай тээһээ, баһа агаарһаа Кипртэ буужа эхилээ гэжэ Турциин премьер-министр Б. Эджевит соносхобо. Амгалан ёһоор асуудал шиидхэлгэдэ шэглүүлэгдэһэн хүсэлэл оролдолгын урагшагүйдэхэдэл, иимэ хэмжээнүүд абтаһан байна гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Национальна гварди гэдэгые командалжа, правительствада эсэргүү буһалгаа эмхидхээд, хуулитаар һунгагдаһан Кипрэй президент архиепископ Макариосые унагааһан 650 грецескэ офицернүүдые олтирог дээрэһээ дары гаргаха гэһэн эрилтые Грециин правительство буруушааһан байна.

Турциин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй мүнөөдэр үглөөнэй 6 сагта эхилһэн десантна операцида парашютна-десантна сэрэгүүд ба Турциин далайн сэрэгэй флодой 30 тухай кораблинууд хабаадаа. Турциин правительствын энэ һүни яаралтайгаар зарлагдаһан заседани дээрэ сэрэгүүдые олтирог дээрэ буулгаха тухай шиидхэбэри абтаһан байгаа.

БУРЯАДАЙ АССР-эй СТАТИСТИЧЕСКЭ УПРАВЛЕНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ТОДОРХОЙЛХЫ, ДУРБЭДЭХИ ЖЭЛЭЙ ГАБШАГАЙ АЛХАМУ[...]

Буряадай АССР-эй арадай ажахые 1974 оной түрүүшын хахадта хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, республикын ажалшад 1974 оной түрүүшын хахад жэлдэ арадай ажахые хүгжөөхэ, арад зоной байдал һайжаруулха, соёл культура дээшэлүүлхэ талаар ехэ амжалтануудые түйлаһан байна.

Үнгэрһэн хахад жэлдэ арадай ажахые хүгжөөхэ гол шухала дүнгүүдые иимэ баримтануудаар харуулжа болоно:

	1974 оной түрүүшын хахад жэлые 1973 оной түрүүшын хахадтай сасуулхада (процентээр)
Промышленностиин валова продукци	103
Мал ажалай валова продукци	109
Капитальна һомологo (колхозуудые оруулангүйгөөр)	101
Гүрэнэй ба кооперативна розничо худалдаа наймаан	108
Арад зоной ажаһуудалай эрилтэ хэрэгцээнүүдые хангалгын ажалай дүнгүүд	107
Арад зоной нөөсэлгын кассада оруулһан мүнгэн	115

I. ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

ПРОМЫШЛЕННА ПРОДУКЦИ худалдаха ба гол шухала зүйлэй эдлэл хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргаха хахад жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Түсэбһөө гадуур 15 миллион түхэригэй промышленна продукци худалдаанда гаргагдаһан байна. Буряадай АССР-эй министерствэнүүдэй ба Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй управленинүүдэй промышленность продукци худалдаха түсэбөө 100,3 процентээр дүүргэбэ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 3 процентээр ургаа. Промышленностьда ажалай бүтээсэ 2 процентээр дээшэлһэн байна. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар промышленна продукци үйлэдбэрилгын ургалта 72 процентээр ехэ болоо.

1974 оной түрүүшын хахад жэлдэ промышленностиин зарим һалбаринуудай продукци, үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, иимээр ехэ болоо гэбэл: электрын элшэ хүсэн—1, машина бүтээлгэ ба металл болбосоруулга — 3, ой модоной, модо болбосоруулгын ба целлюлозо-саарһанай промышленность—3, барилгын материалнуудай промышленность—3, хүнгэн промышленность — 6 процентээр.

Улаан-Үдэ хотын бүхы районууд промышленна продукци худалдаанда гаргаха хахад жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргээ. Хүдөөгэй 19 аймагһаа Хурамхаанай, Сэлэнгын, Улаан-Үдын ба Хориин аймагууд продукци худалдаха түсэбөө дүүргээгүй.

Республикын промышленна предприятинуудай олонхинь түсэблэлгын ба экономическа урмашуулгын шэнэ гуримаар хүдэлһэн байна.

Зарим предприятинуудай, управленинүүдэй, министерствэнүүдэй продукци худалдаха түсэбэй дүүргэлтэ, үйлэдбэриин хүгжэлтын ба ажалай бүтээсын ургалтын хэмжээн иимэ баримтануудаар харуулагдана:

	1974 оной түрүүшын хахадта продукци худалдаха түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	1974 оной түрүүшын хахад жэлые 1973 оной түрүүшын хахад жэлтэй сасуулхада (процентээр): үйлэдбэриин ургалта	ажалай бүтээсэ
«Электромашина» завод	104	118	115
«Теплоприбор» завод	104	115	110
Локомотив-вагон-заһабарилгын завод	101	84	85
«Бурятэнерго» гэжэ районно управлени	102	101	99,0
Бага Холбоолжоной шулуу нүүрһэнэй разрез	104	102	105
Тимлюйн цементын завод	100,6	102	103
Тимлюйн асбоцементын зүйлнүүдэй завод	100,7	103	105
«Забайкаллес» комбинат	101	99,0	105
Элхиин авто-заһабарилгын завод	102	110	108
«Буржелезобетон» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэл	97	101	102
Улаан-Үдын шэлэй завод	102	118	121
Улаан-Үдын ноошо угаадаг фабрика	105	105	105
Нарин сэмбын фабрика	102	104	104
Һүнэй промышленностиин Буряадтахи республиканска үйлэдбэриин нэгэдэл	107	112	110
Мяханай промышленностиин Буряадтахи республиканска үйлэдбэриин нэгэдэл	97	94	99,0
Загаһанай промышленностиин Байгалай трест (Буряадай АССР-эй дэбисхэр дээрэхи)	97	88	87
«Сельхозтехникын» Буряадай республиканска нэгэдэл	100,4	10[illegible]	109
«Бурятцелинстрой» трестын үйлэдбэриин предприятинуудай комбинат	111	105	110
Талха гурилай продуктнуудай Буряадай республиканска үйлэдбэриин управлени	108	89	95
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хэблэлэй, полиграфиин ба номой наймаанай хэрэг эрхилдэг управлени	103	106	106
Буряадай АССР-эй министерствэнүүдэй ба Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй управленинүүдэй промышленность	100,3	105	105
Нютагай промышленностиин министерство	101	108	110
Ой модоной ажахын министерство	104	123	110
Эдеэ хоолой промышленностиин министерство	100,8	102	102
Түлишын промышленностиин управлени	101	104	104
«Бурятстройматериалы» гэжэ нэгэдэл	90	99	97

Промышленна продукциин гол шухала зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ иимэ баримтануудаар харуулагдана:

	1974 оной түрүүшын хахадта үйлэдбэрилэгдэһэниинь	1974 оной түрүүшын хахад жэлые 1973 оной түрүүшын хахадтай сасуулхада (проц.)
Хамтын хэрэглэмжын электростанцинуудай үйлэдбэрилһэн электрын элшэ хүсэн (миллион киловаттчасаар)	481	93
Шулуу нүүрһэн — мянган тонноор	719	98
100 киловаттһаа ехэ хүсэтэй переменнэ тогой электродвигательнүүд (хэһэгээр)	2800	134
Приборнууд, автоматизацилгын хэрэгсэлнүүд ба тэдэнэй запасной частьнууд — мянган түхэригөөр —	5542	118
Автомобильна кранууд	224	100
Барилгын модо зөөлгэ (хамһабариин предприятинуудые оруулангүйгөөр) — мянган кубометрээр	1878,4	104
Хюрөөдэмэл материалнууд (хамһабариин предприятинуудые оруулангүйгөөр) — мянган кубометрээр	492,9	99,8
Хабсаргагдамал түмэр бетон зүйлнүүд ба детальнууд — мянган кубометрээр	83	102
Барилгын хирпиисэ — миллион хэһэгээр	37,2	91
Асбоцементын листнууд — миллион условно плиткэнүүд	108,7	105
Сонхын шэл — миллион дүрбэлжэн метрээр	7,9	114
Ноошон бүд — мянган дүрбэлжэн метрээр	1152	103
Трикотажна дотор хубсаһан — мянган хэһэгээр	1096	88
Трикотажна гадар хубсаһан — мянган хэһэгээр	682	102
Оёмол хубсаһан хүсэд сэнгээрээ (1967 оной июлиин 1-эй предприятиин оптово сэнгээр — миллион түхэригөөр).	15,4	106
Һэеы гутал — мянган паараар	128,5	98
Мяхан (нэгэдэхи категориин субпродуктнуудые оруулалсан) — гүрэнэй нөөсэһөө абтаһан — мянган тонноор	7805	88
Колбасагай зүйлнүүд — тонноор.	6078	99
Загаһанай эдеэ хоолой товарна продукци — тонноор	2287	92
Малай тоһон — тонноор	2018	132
Тоһотой һүөөр буйлуулагдаһан сагаан эдеэн — мянган тонноор	28,5	108
Хилээмэн ба хилээмэнэй зүйлнүүд — мянган тонноор	310	96
Макароной зүйлнүүд — тонноор	2142	77
Кондитерска зүйлнүүд — тонноор	7608	116
Хубсаһа угаадаг машинанууд — мянган хэһэгээр	61,9	102
Мебель — мянган түхэригөөр	5551,4	108

Түрүүшын хахад жэлэй түсэбһөө гадуур 82 мянган түхэригэй приборнууд, автоматизацилгын хэрэгсэлнүүд ба тэдэнэй запасной частьнууд бүтээгдээ, 76 мянган кубометр барилгын модон зөөгдөө, 1,7 миллион условно плиткэ шифер, 18 мянган дүрбэлжэн метр ноошон бүд, 1967 оной июлиин 1-нэй оптово сэнгээр 625 түхэригэй оёмол хубсаһан, 505 тонно мяхан, тоһотой һүөөр буйлуулагдаһан 794 тонно сагаан эдеэн, хубсаһа угаадаг 850 машина ба бусад продукци үйлэдбэрилэгдэһэн байна.

Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, арадай хэрэглэмжын эд бараан — 3 процентээр, малай тоһон — 365 тонноор, тоһотой һүөөр буйлуулагдаһан сагаан эдеэн—2099 тонноор, трикотажна гадар хубсаһан — 15 мянган хэһэгээр, кондитерска зүйлнүүд—1040 тонноор, мебель 380,7 мянган түхэригөөр үлүү ехээр үйлэдбэрилэгдэн гаргагдаа.

Гэхэ зуура, промышленностиин хүдэлмэридэ горитой дутуу дунданууд дайралдаһаар. 24 промышленна предприяти гэхэ гү, али бүхы предприятинуудай 12 процентнь продукци худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые дүүргээгүй. Тиигэжэ түсэбтэ орходоо 5,9 миллион түхэригөөр бага продукци худалдаанда гаргагдаһан байна. «Гусиноозерская» шахта, «Буржелезобетон» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй 1-дэхи; 4-дэхи филиалнууд, «Забайкаллес» комбинадай 6 предприяти, «Бурятстройматериалы» гэжэ нэгэдэлэй үйлэдбэриин ажахы, «Бурмясопром» нэгэдэл, Улаан-Үдын кондитерска фабрика, Сэлэн-Дүүмын заһабарилгын-механическа завод ба бусад предприятинууд хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээгүйшүүлэй тоодо ороно.

Хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүд ба детальнууд, барилгын хирпиисэ, сонхын шэл, трикотажна дотор ба гадар хубсаһан, загаһаар буйлуулагдаһан эдеэ хоолой зүйлнүүд, колбасагай зүйлнүүд болон бусад гол шухала зүйлэй промышленна продукцинүүдые үйлэдбэрилгын хахад жэлэй түсэб дүүргэгдээгүй байна.

Республикын промышленность ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар түрүүшын хахад жэлэй түсэбые халта дүүргээгүй. 66 промышленна предприяти гэхэ гү, али бүхы предприятинуудай 33 процентнь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө дүүргэбэгүй. Энээнһээ уламжалан, 13,8 миллион түхэригэй продукци дутуу үгтэбэ.

1974 оной январь-май һарануудта республика доторнай ажалай бүтээсын ургалта салин хүлһэнэй дунда зэргын ургалтын хэмжээнһээ гээгдэжэ ябаһан байна. Январь-май һарануудай турша соо товарна продукциин өөрын үнэ сэн хямдаруулха даабари дүүргэгдээгүй. Тиигэжэ 2,1 миллион түхэригэй эдлэл хэрэгсэлнүүд үлүүсэ гаргашалагдаа. 1974 оной таба һарын турша соо республикын промышленность хахад жэлэйнгээ түсэбые 74,5 процентээр дүүргэһэн байна. Тиин нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 6 процентээр бага ашаг олзо абтаба.

Республикын промышленностьда эрдэм-шэнжэлэлгын гол шухала хүдэлмэринүүдые хэхэ, эрдэм, техникын туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ гүрэнэй түсэб табигдаа һэн. Энэ талаар 60 хэмжээ ябуулга бэелүүлэгдэхэ ёһотой байгаа. Гэбэшье 40 хэмжээ ябуулгаарнь түсэб дүүргэгдээ, үлүүлэн дүүргэгдээ, 11 хэмжээ ябуулгаар түсэбэй зарим хубинь дүүргэгдээ, харин тиихэдэ 9 хэмжээ ябуулгаар даабари дүүргэгдээгүй байха юм.

Үйлэдбэридэ эрдэм, техникын туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ гүрэнэй түсэбые «Забайкаллес» комбинат, «Россельхозтехника» гэжэ нэгэдэл, «Электромашина» завод, Хүн зоной ажаһуудал хангалгын министерство, «Теплоприбор» завод амжалтатайгаар дүүргээ.

II. ХҮДӨӨ АЖАХЫ

САГАЙ УЛАРИЛАЙ таарамжагүй байгаашье һаань, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд хабарай тарилгын хүдэлмэрииe эмхитэй һайнаар, амжалтатайгаар үнгэргэһэн байна. Колхоз, совхозууд, мүн хүдөө ажахын үйлэдбэриин бусад предприятинууд хабарай тарилгын түсэбые 100,9 процентээр дүүргээ. Тиихэдээ шэниисэ, хара таряа ба тэжээлэй бусад зарим ургамалнуудые тариха түсэбөө дүүргээгүй. Үнгэрһэн хахад жэлдэ колхоз, совхозууд 16,4 мянган гектар шэнэ газар элдүүрилһэн байна. Нёдондо жэлэйхитэй жэшэбэл, энэ жэлдэ республика доторнай хүдөө ажахын бүхы ургамалнуудые тариха талмай 13,4 мянган гектараар гэхэ гү, али 1,6 процентээр үргэдхэгдэжэ, 861,4 мянган гектарта хүргэгдөө тэрэ тоодо:

	Мянган гектараар	Процентээр: 1973 ондо	1974 ондо хүдөө ажахын бүхы ургамалнуудые тариха талмайда
Ороoһото ба ороoһото бобово	602,5	103	69,9
тэрэ тоодо: шэниисэ	335,9	96	39,0
обёос	180,3	122	21,0
ешмээн	53,2	105	6,2
горох	22,6	109	2,6
Хартаабха	24,1	100	2,8
Овощой ургамалнууд	2,8	100	0,3
Тэжээлэй ургамалнууд	232,0	97	27,0
тэрэ тоодо: силос болгогдохо кукуруза	51,9	96	6,0
тэжээлэй корнеплодууд	7,2	99	0,8
олон жэлэй ногоон	49,5	122	5,7

Үнгэрһэн жэлэйхитэй сасуулхада, ороoһото ургамалнуудай (обёос, ешмээн, горох) талмай—20 шахуу мянган гектараар, харин олон жэлэй үбһэ ногоо тариха талмай 3,3 мянган гектараар үргэдхэгдэһэн байна. 36,6 мянган гектар уһалагдадаг газар дээрэ тарилга хэгдээ. Энэнь уһалууриин түхеэрэлгэтэй бүхы таряалангай 89 процентнь болоно. Газар таряалангые улам һайжаруулха арга онол үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэн байна.

Колхоз, совхозууд хабарай тарилгын 31 процентыень паар, намарай паар дээрэ хээ. Хабарай тарилгын эхилхын урда тээ 613 мянган гектар газараа элдүүрилээд байгаа гэхэ гү, али энэнь тарилга хэхээр хараалагдаһан бүхы талмайн 87 процент болоно. Газарай хүрьһэндэ минеральна ба органическа үтэгжүүлгэнүүдые оруулалга үргэдхэгдөө.

Нара, һалхинһаа газарай хүрьһэнэй муудалгатай тэмсэхэ хүдэлмэри нилээд үргэдхэгдэһэн байха юм.

Ороoһото ургамалнууд һайн үрэһэ хүрэнгөөр таригдаһан байна, гэбэшье нёдондо жэлэйхиһээ халта доогуур шанартай үрэһэ хүрэнгэ хэрэглэгдээ. Ургасын хойноһоо харууһалха хүдэлмэри хаа хаанагүй үргэнөөр хэгдэнэ. Байгша оной июлиин 16-най байдалаар 209 мянган гектар гэхэ гү, али, үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхидэ орходоо, 12 процентээр ехэ талмай дээрэ гербицидүүд оруулагдаа.

Пропашной ургамалнуудай зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэгдэнэ. Нэгэ хэдэн аймагуудһаа бэшэ, бүхы талмай дээрэ ургаса яһала һайнаар гаража байна. 1975 ондо тарилга хэхын тула 134 мянган гектар паар хахалагдаа гэхэ гү, али энэнь түсэбэй 87 процент болоно.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин предприятинуудта малай тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана, ороoһото ба хүдөө ажахын бусад ургамалнуудые хуряаха бэлэдхэл хэгдэнэ. Ургаса хуряалгын оньһото техникэ заһабарилагдана. Тиихэдэ үбһэ хуряалгын техникэ, комбайнууд, витаминта үбһэнэй гурил бэлдэхэ агрегадууд, ороoһо сэбэрлэдэг машинанууд ба ашаанай автомобильнуудые заһабарилан бэлдэхэ хэрэгтэ горитой гээгдэл ушарна.

Үхэр малай ба шубуудай тоо толгой эды болоһон байна (мянган толгойгоор):

	Июлиин 1-нэй байдалаар: 1973 он	1974 он	1974 ондо 1973 онойхитой сасуулхада (процентээр)
Бүхы зүйлэй ажахынуудта			
Үхэр	519	523	100,7
тэрэ тоодо үнеэд	175	176	100,3
Хони, ямаад	2379	2470	104
Гахай	201	204	102
Гүрэнэй бүхы ажахынуудта ба колхозуудта			
Үхэр	369	377	102
тэрэ тоодо үнеэд	114	116	101
Хонид	2241	2332	101
Гахай	125	136	108
Морид	61	61	99,8
Оро	5,5	5,4	98
Шубууд	2033	2484	123

Нийтын ажахынуудта, бүхы шахуу аймагуудта үхэр малай олошороһонһоо ашаг шэмэнь дээшэлһэн байна.

Республикын колхоз, совхозуудта мал ажалай гол шухала продуктнуудые үйлэдбэрилгэ иимэ болоо (мянган тонноор):

	Түрүүшын хахад жэл: 1973 он	1974 он	1974 ондо 1973 онойхитой сасуулхада (процентээр)
Мяхан (үүсэлэгдэһэн)	11,4	10,6	93
Һүн	75,9	84,8	112
Үндэгэн — миллионоор	50,2	54,4	108
тэрэ тоодо «Птицепром» гэжэ трестын ажахынуудта	42,6	49,1	115

Бүхы дээрэнь мяха үйлэдбэрилгэдэ шубуунай мяха үйлэдбэрилгэ 23 процентээр дээшэлһэн байна.

Яруунын, Баргажанай, Хурамхаанай аймагуудай колхоз, совхозууд — мяха (үхэр малай ба шубуудай тоо толгойе олошоруулаа), Зэдын, Загарайн, Яруунын, Мухар-Шэбэрэй аймагуудай колхоз, совхозууд — һү, «Птицепром» трестын ажахынууд үндэгэ үйлэдбэрилгээ нилээд ехэдхээ.

Үнеэдэй һү haaмыень дээшэлүүлһэнэй ашаар—11 процентээр, һаалгадаг үнеэдэй тоо толгойе олошоруулһанай ашаар һү үйлэдбэрилгэ — 1 процентээр, тахяануудай ашаг шэмые дээшэлүүлһэнэй ашаар үндэгэ үйлэдбэрилгэ ехэдхэгдэһэн байна.

Колхоз, совхозуудта үнеэдэй ба шубуудай ашаг шэмэнь иимэ байгаа:

	Түрүүшын хахад жэл: 1973 он	1974 он	1974 ондо 1973 онойхитой сасуулхада (процентээр)
Нэгэ үнеэнһээ дунда зэргээр эды шэнээн һүн һаалгадаа—килограммаар	921	1020	111
Нэгэ тахяаһаа эды үндэгэн абтаа	101	110	109

Үнгэрһэн хахад жэлэй турша соо Кабанскын аймагай ажахынууд үнеэн бүриһөө эгээн ехэ һү һаагаа — 1327 килограмм. «Птицепром» трестын ажахынуудай тахяа бүхэнһөө 118 үндэгэн абтаһан байна.

Нёдондо жэлэй түрүүшын зургаа һарынхида орходоо, колхоз, совхозуудта үхэр мал ба шубуудые үсхэбэрилгэ 3,1 мянган тонноор (амидын шэгнүүрээр) гэхэ гү, али 12 процентээр дээшэлээ.

Түрүүшын хахад жэлдэ гүрэнэй ажахынуудай гү, али колхозуудай гүрэндэ худалдаһан (тушааһан) үхэр малай дунда зэргын шэгнүүр, тобир тарганиинь иимэ байгаа:

	Худалдагдаһан (тушаагдаһан) нэгэ толгой малай амидын дунда зэргын шэгнүүр (килограммаар): 1973 он	1974 он	1974 ондо 1973 онойхитой сасуулхада (процентээр)	Худалдагдаһан (тушаагдаһан) бүхы малай тарган, дундуур хүшэтэй байһаниинь (процентээр): 1973 он	1974 он
Үхэр	312	326	104	75	75
Хонид	34	32	94	66	57
Гахай (поршоонхогүйгөөр)	84	102	121	96	96

Үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, нийтын үхэр малай ба шубуудай тоо толгой багаханаар нэмэһэн байна. Колхоз, совхозуудта 49,3 мянган толгойгоор гэхэ гү, али 8 процентээр олон хурьгад, 13,8 мянган толгойгоор гэхэ гү, али 24 процентээр олон поршоонхонууд абтажа, ехэ болгогдоо. Адуунай малай гарзалалга хороһон байна.

Инкубаторно-шубуу үсхэбэрилгын станцинууд дальбараануудые дэгжээлгээ 675 мянгаар гэхэ гү, али 20 процентээр ехэ болгоо.

Мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдалга иимэ болоһон байна:

	Түрүүшын хахад жэл: 1973 он	1974 он	1974 ондо (процентээр): 1974 оной түрүүшын хахадай ажахын түсэбтэ	1973 оной түрүүшын хахадта худалдагдаһантай сасуулхада
Бүхы зүйлэй ажахынуудта				
Үхэр мал ба шубууд — мянган тонноор				
амидын шэгнүүр	19,9	17,5	111	88
үүсэлэгдэһэн	12,7	11,0	—	87
Һүн — мянган тонноор	60,1	69,3	113	115
Үндэгэн — миллионоор	45,4	48,4	103	107
Ноошон (бодото шэгнүүрынь) — тонноор	1545	179	—	12
Колхоз, совхозуудта				
Үхэр мал ба шубууд — мянган тонноор				
амидын шэгнүүр	17,7	16,1	109	91
үүсэлэгдэһэн	11,0	10,0	—	91
Һүн — мянган тонноор	57,4	66,4	113	116
Үндэгэн — миллионоор	45,3	48,3	103	107
Ноошон (бодото шэгнүүрынь — тонноор)	1407	79	—	6

Түсэбһөө гадуур худалдагдахаар тогтоогдоһон хэмжээень хараада абаад байхада, түрүүшын хахад жэлдэ мал ажалай продуктнуудые худалдаха гүрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Түрүүшын хахад жэлдэ бүхы ажахынуудта түсэбһөө гадуур мал ажалай продуктнууд худалдагдаа гэбэл: үхэр мал ба шубууд (амидын шэгнүүрээр) — 1,3 мянган тонноор, һүн—8 мянган тонноор, үндэгэн — 1,4 миллионоор.

Яруунын, Хурамхаанай, Зэдын, Түнхэнэй, Сэлэнгын аймагууд мал ажалай бүхы зүйлэй продуктнуудые худалдаха түсэбөө нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Хүдөө ажахын материально-техническэ бааза мүнөөнэй оньһото техникээр бэхижүүлэгдэһэн, хүдөө ажахын үйлэдбэридэ оньһожоруулга хэгдэһэн байха юм.

Байгша оной түрүүшын хахад жэлдэ хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ гүрэн ба колхозууд 40 миллион түхэриг һомолоо гэхэ гү, али энэнь, нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 5 процентээр ехэ болоо.

803 трактор, 233 ашаанай ба тусхай зорилготой автомобиль, ороoһо таряа хуряадаг 70, силос хуряадаг 136, хартаабха малтадаг 2[...] байн, 320 жатка, т[...] 175 плуг, 637 [...] тракторай 184 т[...] үтэгжүүлгэнүүдые [...] элдэб түхеэрэлгэнүүд, [...] подборшигууд, универ[...] погрузчигууд, үбһэ [...] түхеэрэлгэнүүд бо[...] машина, механизмууд [...] гаа һарын турша со[...] публикын хүдөө ажахы[...] далдагдаһан байна.

Хүдөө ажахы 43 [...] тонно минеральна үтэ[...] гэ абаа. Энэнь, нёдонд[...] лэй түрүүшын хахад[...] жэшэбэл, 43 процент[...] юм.

Малай байрануудые [...] хожоруулха хүдэлмэр[...] гэдхэгдөө.

Июлиин 1-дэ бүхы адууһа малай, шубуудай онь[...] руулагдамал фермэнүүдтэ байһан малыень процен[...] тоолоходо:

	Үхэр мал: 1973 он	1974 он	Гахай (хоёр һаратай болоогүй поршоонхонуудые тоолонгүйгөөр): 1973 он	1974 он	Ш[...]
Уһаар хангалга	22	24	85	85	46
Тэжээл хубаарилан үгэлгэ	8	9	81	85	27
Аргал шабааһыень гаргалга	18	21	82	89	38
Үнеэдые һаалга (үндэгэ суглуулга)	30	37	—	—	57
Дурдагдаһан бүхы зүйлэй оньһожоруулга	4	8	41	67	11

III. ТРАНСПОРТ БА ХЭЛХЕЭ ХОЛБООН

ТҮМЭР ЗАМАЙ Улаан-Үдын отделени ашаануудые тээжэ ябуулха хахад жэлэйнгээ түсэбые — 106 процентээр, тэрэ тоодо: шулуу нүүрһэ — 99, минерально-барилгын материалнууд — 101, модо — 110, ороoһо таряа тээжэ ябуулха хахад жэлэйнгээ түсэбые 94 процентээр дүүргээ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, ашаа зөөлгын хэмжээн 3 процентээр дээшэлһэн байна. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хахад жэлэй түсэб 101 процентээр дүүргэгдээ. Үнгэрһэн жэлэй түрүүшын хахадайхитай жэшэбэл, локомотивай ажалай бүтээсэ 3 процентээр дээшэлһэн, вагоной ажалай бүтээсэ 4 процентээр доошолһон байха юм.

Ашаануудые зөөлгыч өөрын үнэ сэн хямдаруулха түсэбтэ даабари дүүргэгдээ. Ашаг олзын хахад жэлэй түсэб 102 процентээр дүүргэгдээ гэхэ гү, али үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй жэшэхэдэ, 19 процентээр ехэ ашаг олзо абтаһан байна.

Буряадай автотранспортна управлени автомобильна транспортаар ашаануудые зөөхэ хахад жэлэйнгээ түсэбые — 103, ашаанай эрьесын түсэбые — 98, пассажирнуудые зөөлгын түсэбые 102 процентээр дүүр[...]

Нёдондо жэлэй эн[...] хитэй сасуулхада, а[...] дые зөөлгэ — 11, [...] эрьесэ — 7, пасса[...] дые зөөлгэ — 5, па[...] нуудые зөөлгын эр[...] процентээр дээшэлэ[...] гэн таксинуудай х[...] үнгэрһэн жэлэй эн[...] хиһөө 12 процентээ[...] дөө. Автобусудай х[...] риин хэмжээн 2 про[...] доошоо ороһон байна.

Хахад жэлэй турш[...] 14,8 миллион хүн [...] Үдэ хотын трамбайга[...] ба. Иигэжэ пассажир[...] зөөхэ түсэб 102 про[...] дүүргэгдээ.

Байгша оной түр[...] хахадта хэлхеэ хо[...] продукциин нийтэ х[...] 102 процентээр дүүр[...] нёдондо жэлэй энэ [...] һөө 9 процентээр дэ[...] байна. Трансляциони[...] точконуудые олошор[...] 133, городой телефо[...] хеэ холбооной або[...] дые үргэдхэхэ хахад [...] түсэб 221 процентээ[...] гэгдээ. Ажалай бүтэ[...] шэлүүлхэ хахад жэ[...] сэб 106 процентээр [...] дээ гэхэ гү, али, [...] жэлэй энэ үеынхитэй [...] бэл, 9 процентээр [...] байха юм.

IV. КАПИТАЛЬНА БАРИЛ[...]

Энэ жэлэй түрүүшын хахадта гүрэнэй капитальна һомололгын мүнгэ зөөрөөр 31,2 миллион түхэригэй гол фондонууд ашаглалгада оруулагдана. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, гол фондонууд 15,3 миллион түхэригөөр бага гэхэ гү, али 33 процент доогуур ашаглалгада үгтэһэн байна.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй предприяти болон организацинууд 3,1 миллион түхэригэй гол фондонуудые ашаглалгада үгөө. Энэнь 1973 оной түрүүшын хахад жэлэйхиһээ 5 процентээр доогуур болоно. Хахад жэлэй дүүргэлтэ 28 процент болоо.

Шэнээр баригдаһаниие оруулалсан, тэрэшэлэн хүдэлжэ байһан предприятинуудые шэнэдхэн хубилган, «Бурятэнерго», Буркоопсоюз шэнэ объектнүүдые ашаглалгада үгэһэн байна.

Хүдөө ажахыда гүрэнэй мүнгэ зөөрөөр 628 үхэрэй, 3.000 хониной байранууд баригдажа, ашаглалгада үгтөө.

275 гектар газар [...] 33,4 мянган гектар [...] тай бэлшээри уһалха, [...] дань уһалагдадаг [...] 950 гектар газарай [...] тивна түхеэрэлгэ[...] һайжаруулха, 43 мя[...] тар сабшалангай уһа[...] түхеэрэлгэнүүдые [...] хубилгаха талаар хү[...] хэгдээ.

Арадай ажахыда [...] лагдаһан гүрэнэй ка[...] на һомололго 98,9 [...] түхэриг боложо, 197[...] түрүүшын хахад жэл[...] 1,2 миллион түхэриг[...] шээ байба.

Республикын бари[...] саралгын организаци[...] өөрын хүсөөр бэелүү[...] подрядна хүдэлмэр[...] хад жэлэй түсэбэй [...] тэ 93 процент болоо. [...] доной энэ үеынхитэй [...] бэл, подрядна аргаа[...] һэн хүдэлмэриин ни[...] жээн нэгэ бага доошо[...]

Зарим организаци[...] подрядна хүдэлмэри[...] бэй дүүргэлтэ ба ни[...] жээнэй ургалта иим[...] руулагдана:

	Түрүүшын хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)
Буряадай барилгын управлени	79
«Бурятцелинстрой» трест	97
«Бурводстрой» трест	101
397-дохи СМП	103
834-дэхи СМП	123
Галуута-Нуурай ГРЭС-эй барилгын управлени	76
Улаан-Үдын ТЭЦ-эй барилгын управлени	103
34-дэхи мостотряд	111
56-дахи мехколонно	109

Түсэблэлгын ба экономическа талаар урмашуулгын шэнэ гуримда оруулагдаһан барилгын организацинууд дүүргэгдэһэн объектнүүдэй талаар барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ хахад жэлэйнгээ түсэбые 78 процент дүүргэһэн байна.

Энэ жэлэй түрүүшын хахад соо колхоз хоорондын барилгын организацинуудай хэһэн хүдэлмэриин хэмжээн 4,4 миллион түхэри[...] жэ. түсэбэйнь дүүргэ[...] процент, 1973 оной [...] соо хэгдэһэн худа[...] хэмжээнтэй жэшэб[...] процент болоно.

Байгша оной ян[...] май һарануудта бари[...] рэ ажалай бүтээсэ [...] ной энэ үеынхиһөө [...] центээр дээшэлээ, ду[...] гээр һарын салин хү[...] 2 процентээр.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

ТОДОРХОЙЛХЫ, ДҮРБЭДЭХИ ЖЭЛЭЙ ГАБШАГАЙ АЛХАМУУД

Түгэсхэл. Эхининь 2-дохи нюурта.

Энэ үе соо барилга-хабсаралгын подрядна 28 организацида салин хүлһэнэй ургалта ажалайнь бүтээсын хэмжээе ахижа гараһан байна.

Январь — май һарануудта барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин өөрынь үнэ бүхы дээрээ хараалагдаһан түсэбһөө 0,9 процентээр үлүү гаранхай.

Республикын барилгын организацинууд энэ жэлэй түрүүшын 5 һара соо 2,4 миллион түхэриг нэмэлтэ олзо оруулаа, түсэбэйнь дүүргэлтэ 49 процент боложо, 1973 оной энэ үеынхиһээ 5 процентээр доогуур гараа.

Барилга-хабсаралгын подрядна 31 организаци нэмэлтэ олзо оруулха түсэбөө дүүргээгүй, 6 организаци нэмэлтэ олзо оруулхаһаа байтагай гарзада ороо.

V. ХҮН ЗОНОЙ БАЙДАЛ ҺУУДАЛ, КУЛЬТУРНА АЖАҺУУДАЛАЙ ҺАЙЖАРАЛГА

Республикын арадай ажахыда хүдэлжэ байһан хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай тоо түрүүшын хахад жэл соо 333 мянга шахуу хүн боложо, 1973 оной түрүүшын хахадайхиһаа 4 процентээр олошороо. Материальна үйлэдбэриин һалбаринуудта ажалладаг хүдэлмэришэд болон алба хаагшад 7 процентээр олошорһон байна.

1973 оной түрүүшын хахадта ажалай түлөөһэнэй һарын дунда зэргын хэмжээн 148,6 түхэриг байһан һаа, 1974 оной түрүүшын хахад соо 154,6 түхэриг хүрэтэр дээшэлбэ.

Арадай ажахын зарим һалбаринуудта хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай ажалай түлөөһэнэй һарын дунда зэргын хэмжээн иимэ байгаа:

	1973 оной түрүүшын хахад жэлдэ	1974 оной түрүүшын хахад жэлдэ	1973 оной түрүүшын хахад жэлтэй 1974 оной 1 хахад жэлые жэшэбэл (процентээр)
Арадай ажахыда бүхыдөө	148,6	154,6	104,0
Тэрэ тоодо:			
промышленностьда	163,6	183,5	112,1
хүдөө ажахыда	122,7	132,9	108,3
Тэдээн соохоо совхозуудта	121,6	133,5	109,7
транспортда	168,6	188,5	111,8
Хэлхээ холбоондо	121,0	162,0	133,9

Колхозникуудай ажалай түлөөһэн 4 процентээр дээшэлээ.

Хүдэлмэришэд, алба хаагшад ба колхозникуудай пенсионно хангалга һайжаруулагдана. Гүрэнэй пенси тухай, колхозуудай гэшүүдэй пенси ба тэдхэмжэ тухай Хуулинуудай үндэһөөр һара бүхэндэ үгтэһэн пенсиин нийтэ хэмжээн нёдондоной түрүүшын хахадайхиһаа 4 процентээр дээшэлэнхэй. Хүдэлмэришэд, алба хаагшадай ба колхозуудай гэшүүдэй һара бүридэ абадаг пенсиин дунда зэргы хэмжээн жэлһээ жэлдэ дээшэлнэ.

1973 оной июлиин 1-нэй байдалтай жэшэбэл, 1974 оной июлиин 1-дэ һөөсэлгын кассада хүн зоной хадагалһан мүнгэнэй хэмжээн 18,9 миллион түхэригөөр гэхэ гү, али 15 процентээр дээшэлээ.

1974 оной түрүүшын хахад соо нийтын эдеэ хоол оруулалсан, гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай эрьесэ 325,7 миллион түхэриг боложо, сасуулагдамал сэнгээр 1973 оной түрүүшын хахад жэлэйхиһээ 8 процентээр ехэ болоо.

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин наймаанай эрьесэ 103,6 миллион түхэригтэ хүрэжэ, 6,8 процентээр дээшэлбэ. Энээнһээ гадна, эд хэрэглэгшэдэй коопераци нютагай дэлгүүрнүүд дээрэ тогтоогдоһон сэнгээр 29 миллион түхэригэй хүдөө ажахын продуктнуудые хүн зондо худалдаһан байна.

Эд бараа наймаалха хахад жэлэй түсэб иимээр дүүргэгдээ (процентээр):

	Наймаалагдаһан бүхы эд бараан	Тэрэ тоодо: розничнэ наймаан	Тэрэ тоодо: нийтын эдеэ хоол наймаалга
Республика дотор бүхыдөө	101,0	101,0	101,4
Гүрэнэй наймаан	101,2	101,2	101,0
Худалдаа наймаанай министерство	101,0	101,0	—
Нийтын эдеэ хоолой управлени	100,2	—	100,2
ОРС-нууд ба продснабууд	101,0	101,1	90,2
Эд хэрэглэгшэдэй коопераци	100,6	100,5	104,8

Нийтын эдеэ хоолой предприятинууд январь — май һарануудта өөһэдтөө продукнуудые бэлдэн наймаалха түсэбөө 98,9 процент дүүргээ.

Январь—июнь һарануудта республикын промышленна предприятинууд нютагай худалдаа наймаанай организацинуудта, мүн ондоо областьнуудта культурна ажаһуудалай, ажахын хэрэгсэлэй 14,3 миллион түхэригэй эд бараа эльгээжэ, түсэбөө 99,6 процент дүүргээ.

Эдэ бүгэдэһөө гадна, нютагай Советүүдэй мэдэлэй предприятинууд, оптово баазанууд болон худалдаа наймаанай организацинуудта эдеэ хоолой тоодо орохогүй 15,3 миллион түхэригэй эд бараа үгэжэ, түсэбөө 101 процент дүүргэһэн байна.

1973 оной түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулбал, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха хүдэлмэриин хэмжээн 7 процентээр дээшэлээ. Хүн зоной эрилтэ хангаха хүдэлмэриин хахад жэлэй түсэб 100,3 процент дүүргэгдээ, тэрэ тоодо хүдөө нютагуудта — 97 процент.

Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха предприятинуудай тоо нёдондо жэлэйхиһээ 8 единицээр олошороо.

Байгша оной түрүүшын хахадта гүрэнэй мүнгэ зөөрөөр байрын 43,4 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүд ашаглалгада үгтөө, 536 хүнэй һууритай һургуулинууд, 380 һууритай үхибүүдые хүмүүжүүлхэ зургаанууд, культурна ажаһуудалай бусад байранууд баригдаа.

Республика дотор бүхыдөө, зарим предприяти болон организацинуудай культурна ажаһуудалай барилгануудые хэхэ түсэб дүүргэгдээгүй үлөө.

Элдэб түрэлэй һуралсалда 250 мянган хүн хабаадуулагдаһан. 9.754 хүн дунда һургуули дүүргэжэ, болбосоролой аттестат абанхай. 7.642 хүн дээдэ ба техникумүүдые дүүргэжэ гараа. Һургуули дүүргэжэ гарагшадай дунда промышленность, транспортын, хэлхээ холбооной, барилгын 3.345 инженер болон техник, хүдөө ажахын 1.486 мэргэжэлтэ, 1831 багша, культурно-гэгээрэлэй, искусствын мэргэжэлтэд болон хүдэлмэрилэгшэд, худалдаа наймаанай 266, арадай ажахын тоо бүридхэлэй 203 хүдэлмэрилэгшэд бии.

Техническэ мэргэжэл олгодог училищинууд 1.447 залуу хүдэлмэришэниие һургажа, арадай ажахыда эльгээгээ гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхиһөө 27 процент олоор бэлдээ. Тэдээн соохоо 437 хүдэлмэришэд промышленность, барилга, транспорт, хэлхээ холбоондо эльгээгдээ, хүдөө ажахыда 796, бусад һалбаринуудта 214 хүдэлмэришэд эльгээгдээ. Гадна техническэ мэргэжэл олгодог училищинуудай үдэшын отделенинүүдтэ 400 хүдэлмэрилэгшэд шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлээ.

Түрүүшын хахад жэл соо 15 миллион шахуу хүн зон кино, театр болон концертнүүдые хараһан байна. Хүн зоной элүүрые хамгаалха хүдэлмэри һайжаруулагдана. Больница, санаторинуудта үбшэнтэнэй хэбтэхэ ороной тоо олошоруулагдаа. Һургуулида ороогүй үхибүүдые хүмүүжүүлдэг зургаанай тоо, тэндэ хүмүүжүүлэгдэдэг үхибүүдэй тоо саг үргэлжэ олошоржо байна.

Буряадай АССР-эй Статистическэ управлени.

АМЖАЛТА ТҮГЭС ДАБШАСА

1974 оной түрүүшын хахад жэлдэ СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай

Түгэсхэл. Эхининь 1-дэхи нюурта.

ниисэ, рис, оpooһо абахаар тариһан кукуруза, хлопчатник, саахарай свёкло ба хүдөө ажахын бусад ургамалнууд хараалагдаһанда орходоо үлүү ехээр тарягдаа. Уридшалан абтаһан мэдээнэй ёһоор, бүхы түрэлэй ажахынуудта 1974 оной ургасын тарилгын талмай 216 миллион гектар болоһон байна. Энэ хадаа үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 1,5 миллион гектараар үлүү ехэ болоно. Орооһото ургамалнуудай, хлопчатнигай, саахарай свёклын, наран сэсэгэй тарилгын талмай үргэдхэгдөө. Уһалагдадаг ба хатаагдаһан газар дээрэхи тарилгын талмай ехэ болоо.

Колхоз, совхозуудта хаа хаанагүй үбһэ сабшалха, тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэринүүд хэгдэжэ байна. Тэрээнтэй хамта хэдэ хэдэн республиканууд, хизаарнууд ба областьнуудта июлиин тэн хүрэтэр үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо. үбһэн, сенаж ба үбһэнэй гурил зарим тэды багаар бэлэдхэгдээ.

Орооһото ургамалнууд түлэг дундаа хуряагдажа байна.

Колхоз, совхозуудта адууһа малай, шубуунай тоо толгой олошороо, тэдэнэй ашаг шэмэнь дээшэлээ. Мал ажалай продуктнууд ехээр абтажа, гүрэндэ худалдагдадаг болоо.

Үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадайхитай сасуулбал, колхоз, совхозуудта мал ажалай продуктнуудые абалга: һү — 8 процентээр, үндэгэ — 12 процентээр, мяха — 9 процентээр дээшэлээ.

Мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түрүүшын хахад жэлэй арадай ажахын түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадайхида орходоо, мал, шубуун, һүн ба үндэгэн гүрэндэ үлүү ехээр худалдагдаа.

Хүдөө ажахыда хэрэглэгдэдэг машина, техника болон бусад хэрэгсэлнүүд дам саашадаа олошорһоор байна. Хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ али бүхы хүдэлмэриин талаар гүрэнэй ба колхозуудай зорюулдаг капитальна һомололго 12 миллиард шахуу түхэриг болоо. Энэнь 1973 оной түрүүшын хахад жэлэйхидэ орходоо 12 процентээр ехэ болоно.

Техникын шухалын шухала зүйлнүүдые, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые, тэжээлэй фосфадуудые үйлэдбэрилэн эльгээхэ хахад жэлэй түсэб дүүргэгдээ.

Бүхы түрэлэй транспортаар ашаа шэрэлгэ 2,4 триллион тонно-километртэ хүрэжэ, үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадайхитай сасуулбал, 7 процентээр дээшэлээ. Хүнүүдые шэрэлгэ 318 миллиард пассажиро-километртэ хүрэжэ, 6 процентээр ехэ болоо.

Үнгэрһэн хахад жэлдэ гүрэнэй капитальна һомололгын ашаар 20,6 миллиард түхэригэй гол фонднууд ашаглалгада үгтөө гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэй энэл үеынхидэ орходоо, 4 процентээр ехэ байба. Гэхэ зуура, арадай ажахые бүхы дээрэнь абабал, түрүүшын хахад жэлдэ гол фонднуудые ашаглалгада оруулха түсэб дутуугаар дүүргэгдээ. Үйлэдбэриин зарим хүсэнүүдые ашаглалгада оруулха хэрэг хангагдаагүй.

Арадай ажахыда зорюулагдаһан гүрэнэй капитальна һомололго 39 миллиард түхэриг болоо. Энэ хадаа үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадта дүүргэгдэһэндэ орходоо, 9 процентээр ехэ болоно. Гүрэнэй капитальна һомололгын хэмжээнэй талаар түрүүшын хахад жэлэй түсэб 95 процентээр, барилга-хабсаргалгын хүдэлмэринүүдэй талаар 99,5 процентээр дүүргэгдээ.

1973 оной түрүүшын хахадайхитай сасуулбал, барилгадахи ажалай бүтээсэ 6,4 процентээр дээшэлээ. Тиихэ зуура барилга хабсаргалгын хүдэлмэринүүдэй хэмжээнэй бүхы ургалта хүдэлмэрилэгшэдэй тоо олошоруулангүйгөөр ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар туилагдаа юм.

Арадай ажахыда бүхы дээрээ подрядна хүдэлмэринүүдэй хахад жэлэй түсэб 100,1 процент дүүргэгдээ; хүдэлмэринүүдэй хэмжээн 5 процентээр ехэ болоо.

Колхозууд хоорондын барилгын организацинуудай дүүргэдэг хүдэлмэриин хэмжээн 10 процентээр дээшэлээ.

Барилга -хабсаргалгын хүдэлмэринүүдэй өөрынь үнэ 0,5 процентээр хямдараа. Барилга-хабсаргалгын подрядна организацинуудай ашаг олзо 8 процентээр ехэ болоһон байна.

Бүхы дээрээ арадай ажахыда подрядна хүдэлмэринүүдэй түсэбэй дүүргэгдээд байхада, барилгын ба хабсаргалгын нилээд олон организацинууд подрядна хүдэлмэринүүдэй хэмжээнэй, ажалай бүтээсын талаар, мүн ашаг олзо абаха ба барилгахабсаргалгын хүдэлмэринүүдэй өөрынь үнэ хямдаруулха талаар түсэбтэ даалгабаринуудаа дүүргээгүй.

Арадай ажахыда хүдэлдэг хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай дунда зэргын тоо хахад жэлэй турша соо 98,3 миллиондо хүрэжэ, үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадайхитай сасуулбал 2,2 миллион хүнүүдээр гэхэ гү, али 2,3 процентээр олошороо.

Хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай һара бүри абадаг доодо зэргын салин хүлһые 70 түхэриг хүрэтэр дээшэлүүлхэ тушаа 1972 оной эсэстэ эхилэгдэһэн хүдэлмэри 1974 ондо үргэлжэлүүлэгдээ. Тиихэдэ арадай ажахын үйлэдбэриин һалбаринуудта хүдэлөөд, дунда зэргын салин хүлһэ абадаг хүдэлмэрилэгшэдэй тарифна хэмжээн ба тушаалай салин хүлһэн нэгэ доро дээшэлүүлэгдэһэн байна.

Хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай һара бүриин дунда зэргын салин хүлһэн 139,5 түхэригтэ хүрэжэ, 1973 оной түрүүшын хахадайхитай сасуулбал, 4,8 процентээр ехэ болоо. Хэрэглэмжын нийтын фондһоо түлэгдэдэг түлбэри болон хүнгэлэлтэнүүдые нэмээхэдэ, салин хүлһэн 188 түхэригтэ хүрэжэ, 4,6 процентээр дээшэлээ. Колхозникуудай ажалай түлөөһэн 6 процентээр ехэ болоо.

Хэрэглэмжын нийтын фонднуудһаа улад зоной абадаг түлбэри ба хүнгэлэлтэнүүд 40 миллиард шахуу түхэриг боложо үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадайхитай сасуулбал, 6,5 процентээр ехэ болоһон байха юм.

Нэгэдэхи хахад жэлэй турша соо һөөсэлгын кассануудта улад зоной хадагалдаг мүнгэ 4,7 миллиард түхэригөөр дээшэлээ.

Гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай розничнэ эд бараанай эрьесэ 93,3 миллиард түхэригтэ хүрэжэ, сасуулагдамал сэнгээр 5,6 процент ургаһан байна. Розничнэ эд бараанай эрьесын хахад жэлэй түсэб 99,4 процентээр дүүргэгдээ.

Советскэ Союзай гадаадын худалдаа наймаанай эрьесэ 17,8 миллиард түхэригтэ хүрөө. Үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадайхитай сасуулхада, 20 процентээр нэмэһэн болоно.

Улад зоной ажаһуудалай хэрэглэмжые хангалгын хэмжээн нёдондоной түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулбал, 10 процентээр, тэрэ тоодо хүдөө нютагуудта 13 процентээр дээшэлээ.

Нэгэдэхи хахад жэлэй турша соо гүрэнэй предприятинууд ба организацинууд, мүн гэр байра баридаг кооперативууд дүн хамта 27,7 миллион дүрбэлжэн метр (ашатай туһатай) талмайтай 600 мянган шэнэ түбхинэнги квартирануудые ашаглалгада тушаагаа. Тэрэшэлэн өөһэдынгөө мүнгэ зөөрөөр, гүрэнһөө үгтэдэг зээли мүнгэнэй ашаар колхозууд ба улад зон нилээд олон квартирануудые, үмсын гэр байрануудые бариһан байна. Гүрэнэй капитальна һомололгын ашаар юрэнхы һуралсалай шэнэ һургуулинууд, һургуулиин наһа гүйсөөгүй үхибүүдэй хүмүүжэхэ эмхи зургаанууд, больницанууд, поликлиникэнүүд ба соёлой ажаһуудалай бусад олон барилганууд ашаглалгада үгтөө.

Городууд болон хүдөө тосхонуудые дам саашадань болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэри ябуулагдаһан байна. Хахад жэлэй турша соо 1,7 миллион шахуу квартирануудта газ оруулагдаа юм.

Арадай гэгээрэл ба соёл культурые хүгжөөхэ хэрэгтэ саашанхи амжалтанууд туйлагдаа. Улад зондо хүргэгдэдэг медицинын туһаламжа ба тэдэнэй эмхитэй амаралта һайжараа.

1974 оной июлиин 1-дэ Советскэ Союзай бүхы хүн зоной тоо 252 миллион болоһон байна.

(ТАСС).

АХА ДҮҮ СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

ЧССР-эй түрүү предприяти болохо Клемент Готвальдын нэрэмжэтэ Остравадахи металлургическа комбинат Чехословакиин металлургическа промышленностиин бүхы продукциин табадахи хубиие үгэдэг. Мүноо комбинадай хүдэлмэришэд «Табан жэлээ болзорһоонь урид дүүргэхэ!» гэһэн уряа доро ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Леопольд Клейнэй хүтэлбэрилдэг түрүү бригада хайлуулһан буладаа эюулэжэ байна.

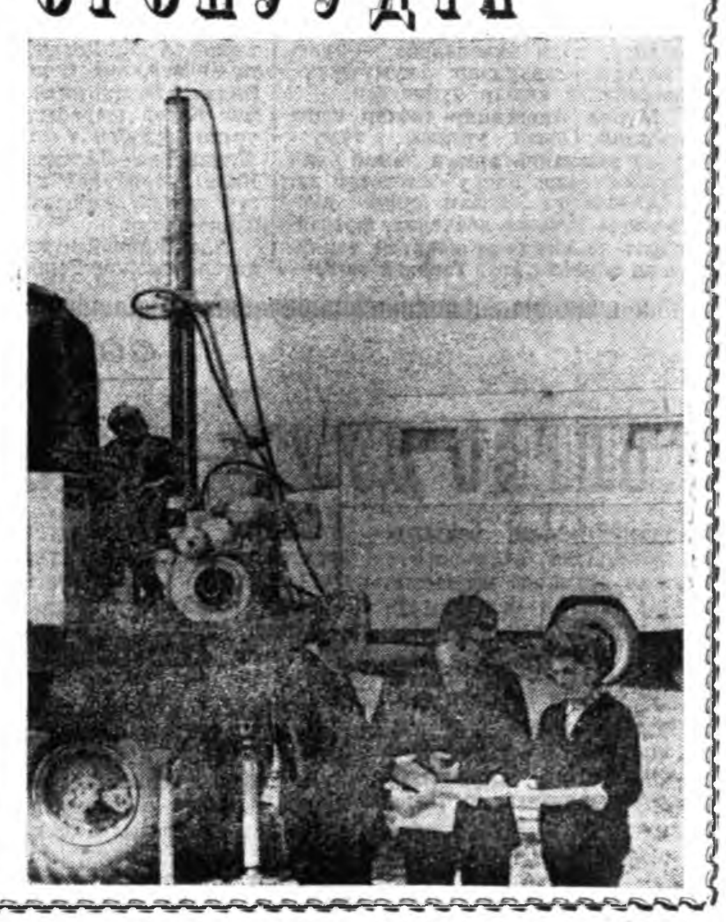
ВЕНГРИДЭ түрүүшын атомна электростанци Пакшда, Дунай мүрэнэй эрьедэ баригдаха юм. Республикын олонхи томо шэнэ барилганууд шэнги, АЭС баһал Советскэ Союзай техническэ туһаламжаар хэгдэнэ.

Мүнөө үедэ станциин баригдаха газарта Киевһээ ерэһэн бүлэг совет мэргэжэлтэд газарай хүрьһэнэй шэнжэлэл абажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: венгер болон совет мэргэжэлтэд ажалдаа.

МТИ-ТАСС-ай фото.

Хилын саанаһаа

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

ВАРШАВА

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ЕРЭЛГЭ ТУХАЙ ПОЛЬШЫН ХЭБЛЭЛ ҮРГЭНӨӨР БЭШЭНЭ

ТАСС

Польшын һэргээгдэн бодхоогдоһоор 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай һайндэртэ хабаадахын тула ерэхээ байгаа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневые поляк арад мүнөөдэр (июлиин 19 дэ) угтахаар хүлеэнэ. ПНР-эй түбэй газетэнүүд энэ ерэлгэдэ зорюулан түрүү, редакционно бэшэгүүдые тунхаглаа.

«Трибуна люду» иигэжэ бэшэнэ: Арадай засагта Польшын мүндэлэлгэдэ түүхэтэ үүргэ дүүргэһэн ороной хүтэлбэрилэгшые халуунаар амаршалнабди.

Аха дүү партиин агуу совет арадай ударидагша нүхэр Леонид Ильич Брежневэй Польшодо ерэлгэ Польшо СССР хоёрой хоорондын хани харилсаа улам гүнзэгыржэ байгаа холбоо барисаае бэхижүүлхэ замдахи шухала шэнэ алхам болоно. Энэ ушар арадай засагта Польшын 30 жэлэй ойн һайндэрэй шухала нүкэсэл, суртал бодолой талаар интернациональна холбооноймнай, үнгэрһэн сагай турша соохи хубилалтануудай, бадэнэй омогорходог хубилалтануудай һүлдэ тэмдэг болоно.

УЛААН-БААТАР

МНР—ГДР: харилсаан улам үргэдэнэ

ТАСС

МНР-эй ба ГДР-эй хоорондохи экономическа, научно-техническэ харилсаанай талаар правительстванууд хоорондын комиссиин хоёр хубиин түрүүлэгшэнэрэй уулзалга Улаан-Баатарта болобо.

ГДР-эй техническэ туһаламжаар Монгол орондо баригдаһан предприятинуудые дүүрэн хүсэндэнь оруулхэ, МНР-эй территори дээрэ геолого-бэдэрэлгын хүдэлмэриие ашаг үрэтэй болгохо, мүн МНР-тэ кадрнуудые бэлдэхэ, хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаа үргэдхэхэ, эрдэм, наукын ба түсэблэлгын талаар харилсаагаа хүгжөөхэ тухай асуудалнууд уулзалгын үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

МНР-эй хүдөө ажахынуудта Германиин Демократическа Республикын зүгһөө техническо экономическа туһаламжа үзүүлхэ тухай правительстванууд хоорондын хэлсээндэ, 1976—1980 онуудта МНР-эй ба ГДР-эй арадай ажахын түсэбүүдые залан хүтэлбэрилхэ тухай документдэ гар табигдаа.

УЛААН-БААТАР

Хани барисаан бэхижэнэ

ТАСС

МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумай Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал түрүүтэй МНР-эй партийно-правительственна делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр ВНР-тэ ошоод бусаһанай дүнгүүдые МНРП-гэй ЦК-гай Политбюро зүбшэн хэлсээд, бүрин һайшааба.

МНРП-гэй делегациин, ВНР-эй парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо болоһон хөөрэлдөөнүүд, уулзалганууд хоёр ороной арадуудай хани барисаанай, харилсаа холбооной улам бүри бэхижэжэ байһыень элирхэйлэн гэршэлээ гэжэ тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ.

БОНН

Договор хүсэндөө ороо

ТАСС

ФРГ ЧССР хоёрой хоорондын договорто хабаатай эсэслэн баталалгын грамотануудые абалсаха ёһолол июлиин 19-дэ эндэ болоо. Чехословакиин правительствын зүгһөө — гадаадын хэрэгүүдэй министр Б. Хнеупек, ФРГ-гэй правительствын зүгһөө—гадаадын хэрэгүүдэй министр Г.-Д. Геншер гэгшэд грамотануудые абалсаба.

Тиин Чехословакиин—Баруун Германиин договор хүсэндөө ороо.

ОТТАВА

П. Э. Трюдогой мэдүүлгэ

ТАСС

Канадын федеральна правительствын заседани парламентын һунгалтын һүүлээр түрүүшынхеэ эндэ үнгэргэгдэбэ.

Үнгэрэгшэ зарлалай парламентын тараагдаһанһаа уламжалан, баталагдангүй үлэһэн хуулиин проектнүүдые, тодорхойлон хэлэхэдэ, үндэһэ баримтагүйгөөр юумэнэй үнэ сэн нэмээжэ, компаниинуудай олоһон олзые хизаарлаха тухай хуулиин проектые, гүрэнэй нефтиин корпораци эмхидхэн байгуулха тухай хуулиин проектые баталха арга боломжо правительство парламентда олгохые хараална гээд П. Э. Трюдо мэдүүлбэ.

Мүнгэнэй үнын уналгатай, Канадын арад зоной байдалда тэрэнэй үзүүлхэ хойшолонгуудтай тэмсэхэ гээшэ правительствын дотоодын политикын гол зорилго болоно гэжэ премьер-министр тэмдэглэһэн байна.

ПАРИЖ

Франциин таряашадай байдал

ТАСС

Франциин таряашадай байдал улам хүндэржэ байна гээд Франциин Коммунис партиин Политбюрогой «Юманите» газетэдэ тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Энэ жэлдэ таряашадай юумэ худалдажа абаха арга хаба дунда зэргээр 15 процентээр хороо гээд мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Франциин Коммунис парти эрхэнүүдэйнгээ түлөө таряашадай тэмсэлтэй һанал нэгэтэй байһанаа мэдүүлээд, монополинуудта шанга харюу сохилто хэхын тула бүхы ажалшадай ябуулгануудые нэгэдүүлхээр уряална.

ДЕЛИ

Конвенци эсэслэн баталагдаа

ТАСС

Бактериологическа (биологическа), хүнэй досоо бөөгнүүлдэг зэбсэг хэрэгсэлнүүдые зохёон бүтээлгэ, эдэнэй нөөсэ бии болголго хориххо тухай, эдэниие үгы хэхэ тухай уласхоорондын конвенциие Инди эсэслэн баталба.

Правительствын тусхай түлөөлэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, хүн зониие олоор хюдаха зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн хэрэглэхэ хорото муухай ябуулга буруушаадаг Индиин политикын үндэһөөр энэ алхам хэгдээ.

ПАРИЖ

Х. ФЛОРАКИСАЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Грециин Коммунис партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Х. Флоракис Грецидэхи байдал тухай асуудалаар «Голос правды» радиостанциин корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, иигэжэ мэдүүлбэ:

Грек арад тэмсэн тулалдажа байгаа киприот арадые нэгэ һаналтайгаар дэмжэнэ, тус ороние һандаргаха, амгалан байдалда аюул тохёолдуулха хараа бодол баримталдаг сэрэгэй засагаархидай хорото аашануудта эсэргүүсэн тэмсэхээр шиидэнхэй байһан тухайдал мэдүүлнэ. Афинын мүнөөнэй засагай политикые бүхы дэлхэйн арадуудай эрид буруушаажа байһан ябадал уласхоорондын оршом соо тэрэнэй гансаардалгые улам гүнзэгырүүлнэ. Арад зоной, зонхилхы ёһо гуримда эсэргүүсэгшэ бүхы политическэ хүсэнүүдэй, зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ алба хэдэг патриодуудай хамтын ябуулгануудай үндэһөөр ороноо хосоролгоһоо абарха, сүлөөтэ байдалай ба демократиин замда тэрэниие оруулха саг ерэхэл байка.

ВАШИНГТОН

Сенаторай һанамжа

ТАСС

Уласхоорондын шахардуу байдалай һуларха тума Холбоото Штадууд хариин оронуудтахи зэбсэгтэ хүсэнүүдээ, сэрэгэй баазануудаа хороохо хэмжээнүүдые абаха ёһотой гэжэ США-гай сенадтахи демократическа олонхиин хүтэлбэрилэгшэ М. Мэнсфилд мэдүүлээ.

Мүнөө үедэ США-гай зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ алба хэдэг хахад миллион үлүүтэй хүн гадаадын оронуудта байна гээд М. Мэнсфилд США-гай конгрессэй «Конгрешнл рекорд» гэжэ тусхай вестнигтэ толилуулһан статья соогоо бэшэнэ. Тиихэдэ сэрэгэй 100 мянган алба хаагшад ондоо гүрэнүүдэй эрье шадараар тамаржа ябадаг американ сэрэгэй корабльнууд дээрэ алба хэнэ. Американ сэрэгүүдэй 300 мянга шахуу солдат, офицернүүд Баруун Европодо байрладаг юм. Таиландда — 45 мянган хүн, Урда Корейдэ—42 мянган хүн, Окинава арал дээрэ 40 мянган хүн байна гэжэ сенатор тэмдэглээ.

Иимэ политика американ экономикодо хүшэр бэрхэтэй байдал тохёолдуулна. НАТО-да туһа хүргэхын тула США жэлдээ 17 миллиард доллар гаргашална.

НЬЮ-ЙОРК

Президент Макариосай Нью-Йоркдо ерээд байһан тухай

ТАСС

Кипрэй президент, архиепископ Макариос Нью-Йорк ерээд байхадаа, иигэжэ мэдүүлээ: ООН-ой Аюулгүйн Совет дээрэ үгэ хэлэхэ, «Грециин сэрэгэй засагаархидай үүдхэһэн, Кипрэй национальна гвардиие хинан байсаадаг грек офицернүүдэй хэһэн» урбалтын һүүлээр Кипртэ тохёолдоһон байдал тухай мэдээсэхэ һанаатайб.

ООН хадаа «Кипрэй бэеэ дааһан байдалые Грециин хунтын зүгһөө бүдүүлигээр эбдэһэн ябадал буруушааха, грек офицернүүдые гаргаха эрилтэ Грециин сэрэгэй засагаархидай урда табихах» ёһотой гэжэ Макариос тусхайлан тэмдэглэбэ. «Кипртэхи конституционно гурим һэргээхын» тула хэмжээнүүдые абаха шухала гэжэ президент мэдүүлээ.

* * *

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Кипрэй президент Макариос Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин штаб-байрада ерээ. Тэрэниие ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхайм тэндэ угтажа, уулзаба.

АНКАРА

Б. Эджевит бусаба

ТАСС

Турциин премьер-министр Б. Эджевит Англиин премьер-министр Г. Вильсонтэй, Кипрэй президент, архиепископ Макариостай, США-гай гүрэнэй секретариин орлогшо Дж. Сискотэй уулзажа хөөрэлдөөд, июлиин 19-нэй һүни Лондонһоо бусаа. Кипртэхи байдалтай холбоотой асуудалнууд хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Турциин премьер-министр орондоо бусажа ерэһэн дары Турциин армиин генеральна штабай начальнигтай, элдэб сэрэгүүдэй командалагшанартай түр зуурын зүблөө үнгэргөө.

САЯАНhАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

КОМСОМОЛОЙ ДЭЭДЫН ШАН— Александр ИТЫГИЛОВТЭ

Нютагаймнай хүбүүн — кинооператор Александр Итыгиловтэ «Булад яажа хатуужааб» гэhэн олон серитэй телевизионно фильм буулгалсажа, экран дээрэ гаргалсаhанайнь түлөө ВЛКСМ-эй ЦК-гай бюрогой шиидхэбэреэр Ленинскэ комсомолой шан олгогдобо.

Энэ баясама, омогорхомо мэдээсэл бидэнэр «Комсомольская правда» газетэ дээрэhээ уншажа мэдэhэн байгаабди. ВЛКСМ-эй ЦК-гай бюро комсомолой комитедүүдэй, культурын болон творческо союзууд, эмхи зургаануудай эльгээhэн зууршалга хаража үзөөд, Ленинскэ комсомолой 1974 оной шан олгохо гэhэн тогтоол абаба. Тиин литература, искусство, журналистикын бусад лауреадуудтай суг «Булад яажа хатуужааб» гэhэн фильм байгуулhан бүлэг нүхэдтэ энэ үндэр шан олгогдоhон байна. Тэдэнэй дунда урдань Улаан-Үдын 26-дахи hургуулида hураhан, Постышевой нэрэмжэтэ Пионернүүдэй байшанда хүмүүжэhэн Александр Итыгилов оролсобо.

Украинын арадай агууехэ поэтесса Леся Украинкада зорюулагдаhан «Иду к тебе» гэhэн фильм шадамар бэрхээр буулгаhан Александр Итыгиловэй нэрэтэй манай республикын, мүн бүхы совет оронойнмнай кинодо дуратайшуул танилсаhан байха. Харин мүнөө, Александр Довженкын нэрэмжэтэ киностудиин бүлэг хүдэлмэрилэгшэд — кинорежиссер Н. П. Мащенко, актернууд В. А. Конкин, Ф. Л. Панасенко, К. П. Степанков, кинооператор А. А. Итыгилов гэгшэд дахинаа шалгаржа, Ленинскэ комсомолой лауреадууд болобо ха юм.

Александр Итыгиловэй талаан, бэлиг шадабари яагаад олон миллион хүнүүдтэ hайшаагдажа, иимэ ехэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэбэ гээшэб? Яагаад тэрэнэй бэлиг шадабаринь ургаа, дээшэлээ, хүгжөө хаб? гэhэн асуудалнууд ээлүүдгүй гараад ерэнэ. Зүгөөр эдэ асуудалнуудта тоб гэмэ харюу үгэхэнь бэрхэтэй ха. Юуб гэхэдэ, залуу наhанайнь намтар соо hургуули, Пионернүүдэй байшан, гүрэнэй бүхэсоюзна кинематографиин институт, ажалай арюун зам — эдэ бүгэдэ Александрай ажалдаа абьяастайгаар хандадагай, багшанарайнгаа заажа үгэhэн hургаалые улам саашань үргэлжэлүүлhэнэй, комсомолоор, хани нүхэдөөрөө — кинематографистнуудаар хүмүүжүүлэгдэhэнэй ашаар туйлагдаа.

Мүнөө Александр тэбхэр гуша наhатай. Одоол ургаха, хүмүүжэхэ ажалайнь арюун замай эхин болоно гэхэдэ алдуу болохогүй ха.

Александр 26-дахи дунда hургуулида hуража ябахадаа, фотоаппарат кинокамера хоёртой танилсажа эхилhэн юм. Тэрэнэй гарынь ганзагада хүргэлсэhэн түрүүшынь багша, республикын мэдээжэ фотомастер, Пионернүүдэй байшангай фотокружогые хүтэлбэрилэгшэ Александр Ильич Пономарев болоно. Мүнөө Саша түрүүшынгээ багшын hургаал, заабаряар үндэр нэрэ зэргэтэй болоhоноо хэзээдэшье мартахагүй. Эндэ — Пионернүүдэй байшангай фотокружогто ябажа олоhон дүршэлынь наhанайнь хэрэг болобо бшуу. Дунда hургуули дүүргэмсээрээ, Александр Итыгилов тус байшандаа ажаллажа эхилhэн, фото, кино буулгаха дуратайшуулые hургаhан байна.

Нэгэ жэл тухай хүдэлhэнэй удаа Александр Гүрэнэй бүхэсоюзна кинематографиин институтда абтажа, эрдэм бэлигтэй профессор А. Гальперинэй хүтэлбэри доро hуража гараа юм. Институтдаа дүүргэхэдээ, «Беларусьфильмын» киностудида «И никто другой» гэhэн киноленитэ буулгаhан юм. Энэ дипломно хүрэлмэринь байгаа.

Итыгиловэй институтдаа дүүргээд, Москвагай Улаан тугта документальна фильмүүдэй студида кинооператораар хүдэлжэ байтарнь, А. П. Довженкын нэрэмжэтэ Киевэй киностуди урихан байгаа. Эндэл нютагаймнай хүбүүнэй хамаг бэлиг шадабари, талааниинь урган hалбарба ха юм. Тиин Улаан-Үдэ — Москва — Минск — Киев хотонуудай дунда хахасашагүй холбоо барисаан бии болоhон байна бшуу.

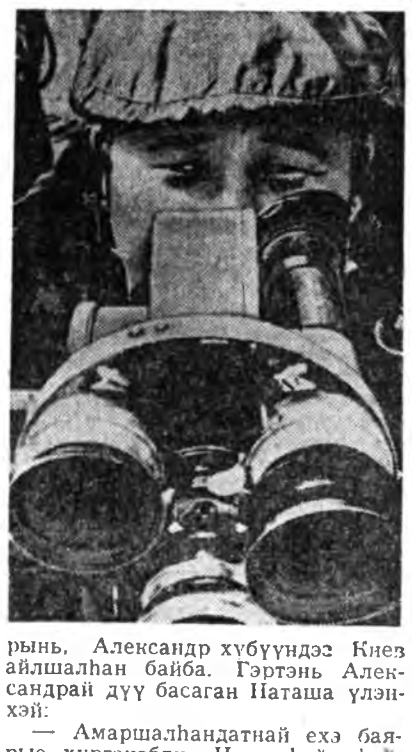
Александрай нүхэр, мүнөө киноактер болоhон Геннадий Данзанов үүри тухайгаа нигэжэ нэмэнэ:

— Сэхыень хэлэхэдэ, Сашада ехэл талаан бууба гээшэ. Юуб гэхэдэ, ажалай арюун замай эхин дээрэ тэрэ бэлиг шадабаритай режиссернууд Юрий Сокол, Николай Мищенко гэгшэдтэй уулзажа, тэдэнэрhээ заабари, hургаал абаhан байха юм. Тиигэжэл аха нүхэдэйнгөө бэлиг шадабари даган ажалай зам дээрэ гарахадаа, өөрынгөө бэлиг шадабари харуулжа эхилбэл даа. Нэгэтэ Юрий Сокол нигэжэ хэлээ бэлэй: «Иду к тебе» гэhэн фильм буулгахадаа, Александр өөрынгөө бэлиг харуулжа шадаа. Тэрэ кино буулгахадаа, өөрынгөө ухаан бодолые гүйлгэн hайн hайн кадрнуудые бэлэглэхэдээ, Леся Украинкын мартагдашагүй мүрнүүдые тобойсо гаргажа, Украинын, мүн совет оронойнгоо кинодо дуратайшуулые аргагүй баясуулаа бэлэй. Эдэ үгэнүүдынь тон зүбөөр, гол руунь хэлэгдэнхэй. Би актер hэн тула Сашын ажалдаа шунан ороhые, бүхы мэдэсэ, ухаан бодолоо шадамар бэрхээр хэрэглэhые «Булад яажа хатуужааб» гэhэн олон серитэй телевизионно фильм харахадаа, тобшолол хээ hэм.

Эдэ үдэрнүүдтэ бидэнэр Итыгиловтэнэй бүлэдэ ошоhон байнабди. Александрай эсэгэнь — Атай Ильич республикын МВД-гэй хүдэлмэрилэгшэ, майор. Эхэнь — Мария Яковлевна, урдандаа эдеэ хоолой газарнуудта хүдэлhэн, пенсидэ гаранхай. Мүнөө эхэ эсэгэ хоёрынь гэртээ байбагүй. Ушарынь, Александр хүбүүндээ Киев айлшалhан байба. Гэртэнь Александрай дүү басаган Наташа үлэнхэй:

— Амаршалhандатнай ехэ баярые хүргэнэбди. Иимэ hайн hайхан мэдээсэл бидэнэр мүн лэ «Комсомольская правда» газетэ дээрэhээ уншаабди. Юундэ Саша дуулгаагүй гээшэб? Сашамнай дуугай номгон абари зантай юм. Телеграммаhаа байтагай бэлээр харюугайшье бэшэг эльгээдэггүй заншалтай. Тиимэhээ газетэhээл түрүүлэн мэдэбэ ха юмбибди, — гэжэ дүүнь энеэбхилнэ...

Мүнөө үргэн Эхэ оронноймнай хэдэн мянгаад комсомолшууд, залуушуул шэнэ, боро газар элдүүрилэлсэжэ, КамАЗ-ай, космосой уhан дорохи лаборатори соо, атомна электростанциин, Байгал-Амарай түмэр замай барилганууд дээрэ ажаллажа ябана бшуу... Павел Корчагин гансашье экран дээрэ бэшэ, харин далаад оной комсомолшуудай зүрхэ сэдьхэл соо ха юм... Буряадай республикын комсомолоор хүмүүжүүлэгдэhэн нютагаймнай хүбүүнэй буулгаhан «Булад яажа хатуужааб» гэhэн фильм эгээл тиигэжэ ойлгогдоно, ухаан бодолдомнай хадуун ороно бшуу.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: кинооператор Александр Итыгилов ажалдаа.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

В. ГАУЧЕНОВЭЙ фото.

АЖАЛШАД ЛЕКЦИ, ХӨӨРЭЛДӨӨ ШАГНАНА

Улаан-Үдэ хотын үйлсэ, талмайнуудта, ажалшадай hуудаг гэрнүүдэй хажууда эмхидхэгдэhэн агит-талмайнууд дээрэ ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлгэдэ, ниитын зөөри зөөшэдэ гамтайгаар хандаха, байра байдалаа, газаагуурхяа болбосон түхэлтэй байлгаха асуудалнуудта зорюулагдаhан хөөрэлдөөн болодог, лекци, элидхэлнүүд уншагдадаг болоо. Борсоевой нэрэмжэтэ гудамжын 25-дахи гэрэй дэргэдэ түхеэрэгдэhэн агит-талмай дээрэ тус гэртэ байдаг ажалшад гаража, зунай үедэ хэгдэхэ хүдэлмэриингөө түсэб табиhан байна. Эхэнэрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ А. С. Скрипак зунай үедэ хэгдэхэ ажал тухайгаа хөөрэhэн, тоосоhон байна.

Багша Н. Н. Черниговская «Коммунистын ажаhуудаг газарта» гэhэн «Правда» газетэдэ толилогдоhон түрүү бэшэг уншаhан, ажалшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри яагаад ябуулаа hаа, hайн бэ гэжэ хөөрэлдөө. Мүн олон зоной ажаhуудаг гэрнүүдэй хажууда эмхидхэгдэhэн агит-талмайнууд дээрэ үнгэргэгдэдэг хэмжээ ябуулгануудта эдэбхитэйгээр хабаадалсаха гэжэ хэлсэбэд.

Тэндэ ажаhуудаг ажалшадай суглаанай hүүлдэ «Преступник известен» гэhэн документальна фильм харуулагдаhан байна. Хорин табадахи гэрэй дэргэдэ эмхидхэгдэhэн агит-талмай дээрэ тэндэ ажаhуугшад сүлөөтэй сагтаа газаагаа сугларжа, эхэнэрнүүдэй соведэй эмхидхэдэг хэмжээ ябуулгануудта хабаадалсадаг болоод, өөhэд өөhэдынгөө дунда шатар, даам, домино наадаха, хөөрэлдэхэ, hүүлэй hонинуудые дуулажа байха аргатай болоhон байха сом.

Д. КОЛМАКОВ.

ОЙН БАЯРАЙ УУЛЗАЛГА

Улаан-Үдын медицинскэ училищи дүүргэhэн мэргэжэлтэд жэл бүри хүдөө нютагуудта ерэжэ, арад зоной дунда hэргылэмжын хүдэлмэри ябуулжа, эмнэдхэжэ байдаг гээшэ. Тус училищи хорин табан жэлэй саада тээ дүүргэhэн мэргэжэлтэд училищидаа сугларжа, мүнөө хэнэй, хаана хүдэлжэ байhан тухайгаа хөөрэлдэhэн, дүй дүршэлөө андалдаhан байна.

Үүри нүхэдэй угтамжа дээрэ республикын аймагуудта, мүн элүүрые хамгаалгын хотын эмхи зургаануудта хүдэлжэ байhан 60-аад хүн суглараа. Уулзалга дээрэ республикын Элүүрые хамгаалгын министр Л. Д. Мадыева үгэ хэлэхэдээ, медицинын hалбари дээрэ хүдэлжэ ябаhан медицинскэ сестра, фельдшер, фармацевтнүүдэй габьяа тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ. Тиин 25 жэлэй туршада республика соогоо ажаллажа ябаhан медицинын хүдэлмэрилэгшэдые тэрэ амаршалаа.

Училищи дүүргэhэнэйнгээ удаа Алма-Атын медицинскэ институт дүүргэhэн акушер-гинеколог Надежда Дугаровна Базарон 1949 ондо тус училищи дүүргэгшэдэй зүгhөө үгэ хэлэжэ, багшанартаа — Е. М. Никифорова, М. Н. Соснина, А. А. Костылева гэгшэдтэ халуун баяр хүргэбэ.

Медицинскэ училищиин директор А. Р. Гулениц, түргэн туhаламжа үзүүлдэг станциин фельдшер С. К. Сониев, санитарно-гэгээрэлэй байшангай ахалагша врач В. Р. Боянова гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Хэжэнгэ нютагhаа ерэhэн акушерка Цыренбал Заятуева 25 жэлэй туршада аймагтаа ажаллажа ябахадаа, зоной дунда ехэ хүндэтэй болоhон, ойн баярай медаляар, хэдэн олон Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаhан байна.

Сугларагшад 30 жэлэйнгээ ойн баярые суглаа угтаха гэжэ хэлсэбэ.

Р. ЦЫРЕНОВА,
Улаан-Үдын санитарно-гэгээрэлэй байшангай инструктор.

ҮДЭСЭ ЕХЭТЭЙ АН

Баунтын аймагта ан үсхэбэрилдэг Багдаринай, Окуневой фермэнүүд бии юм. Тус фермэнүүдэй ан үсхэбэрилэгшэд жэл бүри түсэбтэ даабаряа дүүргэжэ ябадагаараа мэдээжэ болонхой.

Байгша ондо фермэнүүдэй ан үсхэбэрилэгшэд песец-үнэгэ Түнхэнэй звероппромхозhоо асаржа, нютагжуулhан юм. Мүнөө тэдэнь нютагай уларилда hайнаар таарахалаа, үдэжэ эхилhэн байна. Жэшээнь, Багдаринай фермэдэ асарагдаhан 160 эмэ песецүүд бултадаа гүлгэлжэ, фермэ хараалhан түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ. Мүнөө эндэ 861 гүлгэн абтаад, гарзагүйгөөр тэжээгдэжэ эхилбэ. Окуневой фермын ан үсхэбэрилэгшэд 240 песецhээ 2051 гүлгэ абажа, хараалhан түсэбөө мүн лэ үлүүлэн дүүргэhэн тухайгаа мэдээсэбэ. Эндэ тэжээгдэдэг песецүүдынь Багдаринай фермынхидэ орходоо бэеэр томонууд. Тиимэhээ эдэнэр эхэ песец бүриhөө 8,5 гүлгэ абаhан байба. Хоёр фермын ан үсхэбэрилэгшэдэй дундаhаа Анна Додонова, Мария Сопоткова, Валентина Коротаева, Александра Колмакова гэгшэд олон гүлгэ абаhан байха юм.

А. ПОПОВА.

СОЁЛОЙ hОНИН

ХОНГЁО ДУУН—АЖАЛАЙ ХАНИ

Хүдөөгэй уран hайханай коллективүүдэй дундаhаа Бүхэроссиин харалгада шалгаржа, лауреат болоhон Сэлэнгын аймагай дуу, хатарай «Сэлэнгэ» ансамбль эдэ үдэрнүүдтэ аймагайнгаа ажахынуудаар ябажа эхилбэ. Тиин аймагай ажахынуудай холын гүүртэ, отаранууд ай сүлөөгүй сагта малшад, таряашадай үдэшэндөө амархадань hайн концерт табижа, баяр дээрэнь баяр нэмээнэ.

Мүнөө зунай үедэ амаралтада гараад байhан хүгжэмэй училищинуудай, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай, hургуулинуудай багшанар, хүдэлмэрилэгшэд ансамблиин коллективтэ олоороо ерэжэ, концертынь программа бүри hониш, удха түгэлдэр болгожо үгэhэн байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түбтэхи Соёлой ордондо ээлжээтэ концерт табихаар ерэхэдэнь, колхозой правлени, партком ажахынгаа бүхы малшад, таряашад, механизаторнуудые суглуулжа асарhан байгаа.

Аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой, Сэлэнгын совхозой холын гүүртэ, отарада ансамблиин дуушад, хатаршад хүрэжэ, тэдэнэрые сэнгүүлhэн, амаруулhан байха юм.

Хаанашье ябахадаа хүнгэн солбоноор, уян нугархайгаар хатар наада гүйсэдхэдэгоороо олондо hайшаагдаhан хатарша басагад Римма Буянтуева, Светлана Молонова, Мэдэгма Гомбоева гэгшэд малшад, таряашадай нэрьемэ альга ташалгаар үдэшэгдөө. Тэдэнэр башкир арадай хатар танца уян нугархайгаар, хүнгэхэнөөршье гүйсэдхэhэн байна.

Ансамблиин дуушад сооhоо хонгёо hайхан хоолойгоороо сугларагшадые урмашуулан баясуулдаг Василий Мадаганов, Сергей Покацкий, Виктор Февралёв гэгшэдэй хангюурдаhан дуун, шог ёгто үгэнүүд замхашагүй альга ташалгаар угтагдажа, тэдэнэй дахин дуулахые ажалшад хүсэhэн байха юм.

Ингэжэ холо ойгуур суурхажа эхилhэн аймагай дуу, хатарай «Сэлэнгэ» ансамблиин коллектив аймагайнгаа ажалшадые урмашуулан баясуулна.

Л. СЛЮНКИНА.

* * *

Манай республикын аймагуудай ажалшадта концерт харуулхаар Москваhаа ерэhэн «Огни эстрады» гэhэн залуушуулай ансамбль Хяагтын аймагай ажахынуудта концерт наада табижа эхилбэ. Холоhоо ерэhэн айлшад түрүүшын үдэшэ Хяагта хотын Соёлой ордон соо hайн программатай концерт табижа, сугларагшадые баясуулаа.

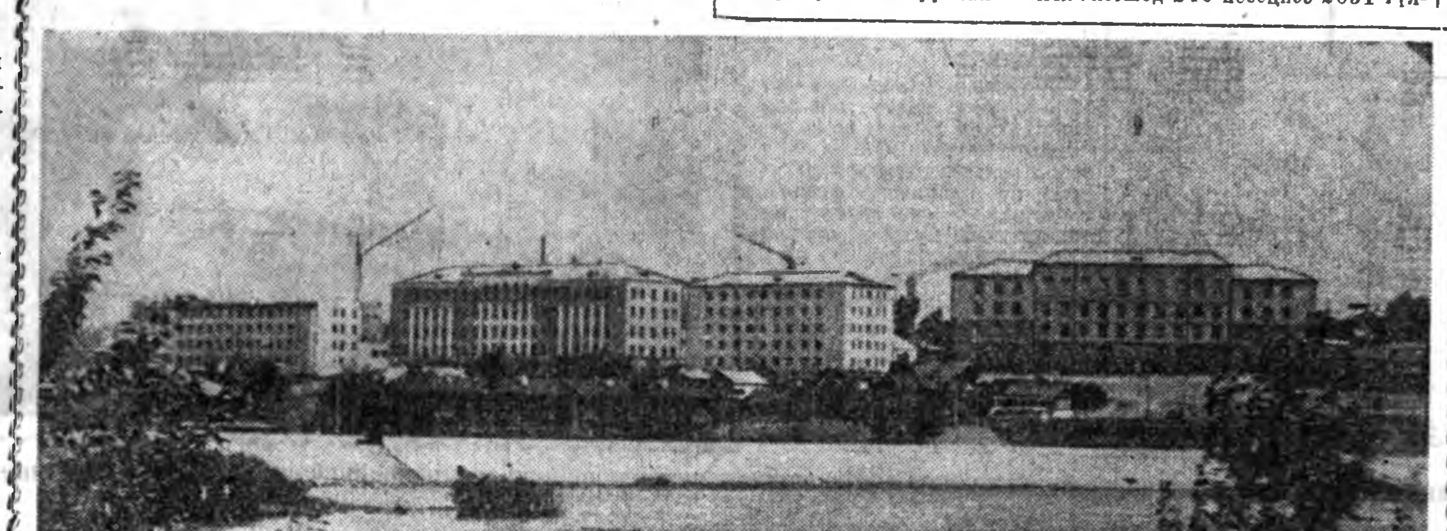
Ансамблиин дуушан, эстрадын дуунуудые гүйсэдхэгшэдэй конкурсын лауреат Равиль Кутюсовэй дуулаhан дуун бүхэниинь бултанай анхарал татаа. Мүн акробадуудай гүйсэдхэhэн уян нугархай номернууд hайшаагдаа.

Хүгжэм, дуугаар элбэг энэ ансамблиин коллектив эдэ үдэрнүүдтэ аймагай ажахынуудта концерт харуулхаар аян замдаа мордобо.

Ф. НАЛАБАРДИН.

ТҮРЭЛ Буряадаймнай түб хото Улаан-Үдэдэ олон дабхар шэнэ байшангууд урган бодожо, бүри гоё hайхан болгоно.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ПРАВДА БУРЯТИ[И]

Нэгэдэхи хуудаhан[...] Нүхэр Л. И. Брежне[...] Варшавада ерээд байhан[...] хай ТАСС-ай мэдээсэл. [...] таллургнуудай үдэртэ зор[...] лагдаhан корреспонден[...] «Хото — тосхондо» — [...] луулбари.

Хоёрдохи хуудаhан[...] БурАССР-эй Статистичес[...] управлениин мэдээсэл.

Гурбадахи хуудаhан[...] «Далайн баялиг хамгаа[...] шад» — репортаж. Хил[...] саанаhаа.

Дүрбэдэхи хуудаhан[...] «Сэдьхэл зүрхөөрөө хаб[...] тай» — корреспонден[...] Нютагай hонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ[МА]

«Орбита». 13.05 — hүү[лэй] hонин. 13.10 — «Хонхо[...] гэжэ үхибүүдэй театр (ү[нгэ]тэ). 13.25 — «Советскэ [...] юзда алба хэнэб!». 14.25 — «Киногоор аяншалагша[дай] клуб» (үнгэтэ). 15.25 — СССР-эй үнгэтэ металл[ур]гиин министр И. Ф. Лом[ако] үгэ хэлэхэ. 15.30 — «Ма[...] хүрhэнэр» — телевизион[но] зүжэг (үнгэтэ). 16.20 — Ул[асхоорондын] hонин. 16.50 — «Хүгжэмтэ киоск». 17.20 — Забhарлалга. 17.30 — СССР-эй хара металлургиин ми[...]нистр И. П. Казанец үгэ х[э]лэхэ. 17.45 — Металлурги[...]дай захилаар зохёогдо[hон] концерт. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.3[0] — «Уран зурааша» — те[ле]визионно документал[ьна] фильм. С. Т. Коненковой [...] рэhөөр 100 жэлэй ой[...] 19.55 — «Дэлхэйн залу[...]шуул» концерт (үнгэт[э]). 20.45 — Польшын Республи[...]кын телевидениин програм[...]ма. 1. «Польшо-74». 2. Ко[н]церт. 3. «Мүнөөдэр ба [...] бүхэндэ» гэhэн телевизион[но] уран hайханай фильм түр[үү]шынхеэ харуулагдаха. 23.[...] — Концерт. 23.50 — 24.00 — Забhарлалга. 24.00 — «Время» мэдээсэлэй программа.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Июлиин 22-hоо 28 болотор

ПОНЕДЕЛЬНИК, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — Дамжуулгын программа. 19.05 — Телевизионно hонин (буряадаар). 19.30 — «Спортын hонин». 19.40 — Мультфильмнүүд үхибүүдтэ харуулагдаха. 20.00 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». 20.20 — «Сэлэнгэ» — телевизионно журнал (буряадаар). 21.00 — «Маоизмда шүдэрлүүлэгдэhэн Хитад». Нэгэдэхи дамжуулга. 22.20 — Соносхолнууд. 22.25 — «Харгы» — телевизионно фильм.

ВТОРНИК, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — Дамжуулгын программа. 19.05 Телевизионно hонин. 19.25 — Мультфильмнүүд үхибүүдтэ харуулагдаха. 20.05 — «Хүн ба хуули» 20.55 — «Тимлюйн цементдэ — Шанарай тэмдэг» гэhэн дамжуулга. 21.20 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». (буряадаар). 21.40 — Соносхолнууд. 21.45 — Гүрэнэй Кузбассай А. В. Луначарскиин нэрэмжэтэ драмын театрай зүжэг.

СРЕДА, 24

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.35 — hурагшадта зорюулагдаhан дамжуулга. Советскэ Союзай Герой, вице-адмирал Г. И. Щедринтэй «Орленок» телестудиин юнкорнуудай уулзалга. 15.20 — hүүлэй hонин. 15.30 — Чукоткын эскимосуудай «Эргырон» гэжэ ансамблиин концерт (үнгэтэ). 16.00 — 18.15 — Забhарлалга. 18.15 — «Дуун-74» (үнгэтэ). 18.40 — Хүнгэн атлетикээр СССР-эй чемпионат (үнгэтэ). 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Прогресс» — жолоодогшодто зорюулагдаhан программа. 20.15 — Телевизионно hонин. 20.35 — Концерт.

«Орбита». 21.00 — «Хүн ба хуули». 21.30 — С. Флешарова-Мускат. «Эсэгэ» — телевизионно зүжэг (үнгэтэ). 22.50 — 23.00 — Забhарлалга. 23.00 — «Москвагай концертын залнуудаар». П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ Уласхоорондын V конкурсын дүнгүүд. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.15 — «Угрюм-река». — телевизионно уран hайханай фильм (1-дэхи сери).

«Орбита». 19.30 — Концерт. Варшаваhаа дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ).

ЧЕТВЕРГ, 25

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.35 — «Ой соохи утаан» — гэжэ уран hайханай фильм үхибүүдтэ харуулагдаха (үнгэтэ). 15.25 — hүүлэй hонин. 15.35 — «Польшо гушан жэлэйнгээ ойдо». ВДНХ дээрэ табигдаhан Польшын Арадай Республикын ойдо зорюулагдаhан выставкэhээ репортаж. 16.05 — 19.00 — Забhарлалга. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Хүнгэн атлетикээр СССР-эй чемпионат (үнгэтэ). 19.45 — «Инаг дуранай суурян» — уран hайханай фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха.

Улаан-Үдэ. 21.20 — Телевизионно hонин. 21.40 — «Элүүр энхэ байлга» — телевизионно журнал (буряадаар). 22.00 — «Мал ажал — габшагай ажал».

«Орбита». 22.35 — Концерт. 22.50 — 23.00 — Забhарлалга. 23.00 — «Дэлхэйн арадай оюун бэлиг» (үнгэтэ). 23.30 — Уран зохёолой уншалга. «Зүhэг хилээмэн» гэжэ В. Быковэй рассказ. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Угрюм-река» — телевизионно уран hайханай фильм (2-дохи сери).

«Орбита». 21.20 — «Документальна экран».

ПЯТНИЦА, 26

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.35 — «Арhан бүмбэгэ» гэжэ шанда хүртэхын түлөө» гэhэн дамжуулга hурагшадта зорюулагдана (үнгэтэ). 15.05 — hүүлэй hонин. 15.15 — «Таабаринууд ба тайлбаринууд» гэhэн дамжуулга үхибүүдтэ зорюулагдана (үнгэтэ). 15.30 — «БАМ — эрэлхэг зоригой зам» — телеочерк. 16.00 — 17.50 — Забhарлалга.

Улаан-Үдэ. 17.50 — «Семь чудес света» гэhэн дамжуулга хэгдэхэ. 18.20 — «Үдэшын Улаан-Үдэ».

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ. 19.30 — «Сагаан hүнинүүд» гэhэн искусствын фестивалиин түгэсхэлэй концерт. Ленинградhаа дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 21.10 — «Брянска областиин угтамжын түсэб бэелүүлэгдэнэ». КПСС-эй Брянска обкомой нэгэдэхи секретарь М. К. Крахмалев хабаадалсана. 21.55 — «Театр тухай хөөрөөнүүд». 23.10 — 23.20 — Забhарлалга. 23.20 — «Сэнхир галнуудай хуудаhануудта». 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ. 00.30 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (Киев) — «Кайрат» (Алма-Ата). Киевhээ дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 21.10 — «Угрюм-река» — телевизионно уран hайханай фильм» (3-дахи сери).

СУББОТО, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 11.15 — «Үглөөдэр — худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр». Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай министр М. М. Хабалов дамжуулгада хабаадалсаха.

«Орбита». 13.10 — «Хүхюун карусель» гэhэн мультфильм үхибүүдтэ харуулагдаха (үнгэтэ). 13.20 — «Элүүр энхэ байлга» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа. «Зунай сагта хоол бариха онсо ёhонууд». 13.50 — «Циркын галнууд». 14.25 — «Совет ороной үхибүүд». «Хадата нютагай үхибүүд» — телевизионно документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). Уран зохёолшо Ш. Бейшеналиев оролто үгэ хэлэхэ. 15.00 — «Ан амитадай аймаг» (үнгэтэ). 16.00 — «СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд хөөрэнэ». 16.20 — Спортын программа (үнгэтэ). 1. Хүнгэн атлетикээр СССР-эй чемпионат. 2. hэлюурдэлгээр СССР-эй чемпионат. 16.50 — 17.00 — Забhарлалга. 17.00 — «Эб найрамдалай ба харилсан туhалалсаагын замаар». США гэжэ институдай директор, СССР-эй АН-эй гэшүүн-корреспондент Г. А. Арбатовтай хөөрэлдөөн. 17.40 — Концерт. 18.05 — А. С. Пушкин. «Египедэй hүнинүүд» — телевизионно зүжэг түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ. 19.30 — «Артлото». Ленинградhаа дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 21.10 — «Кино болгон буулгагдаhан уран зохёолнууд». «За тех, кто в море» — уран hайханай фильм. 22.30 — «Дуун шамhаа хахасахагүй» (үнгэтэ). 22.50 — 23.00 — Забhарлалга. 23.00 — «И пусть не чемпион» — телевизионно документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 16.00 — «Угрюм-река» — телевизионно уран hайханай фильм (4-дэхи сери). 17.20 — «Поэзи» — телевизионно театр

ВОСКРЕСЕНИ, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 11.45 — Гүрэнэй А. В. Луначарскиин нэрэмжэтэ Кузбассай драмын театрай зүжэг үхибүүдтэ харуулагдаха.

«Орбита». 13.05 — hүүлэй hонин. 13.10 — «Будильник» — hурагшадта зорюулагдаhан дамжуулга (үнгэтэ). 13.40 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» — СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэртэ зорюулагдаhан дамжуулга. СССР-эй ВМФ-гэй главна командалагшын нэгэдэхи орлогшо, Советскэ Союзай Герой, Флодой адмирал В. А. Касатонов дамжуулгада хабаадалсаха. 14.40 — «Хүгжэмтэ киоск». 16.05 — «Шухала хөөрэлдөөнүүд» — телевизионно документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). Совет-американ дээдэ тушаалтадай гурбадахи уулзалгануудай дүнгүүд. 16.50 — 17.00 — Забhарлалга. 17.00 — «Киногоор аяншалагшадай клуб (үнгэтэ). 18.00 — «13 стульев» — телевизионно богони зүжэгүүдэй театр (үнгэтэ). 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Останкинадахи hайндэрэй үдэшэ (үнгэтэ). СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэртэ зорюулагдана. 21.00 — «Кинопанорама» 22.30 — «Опереттэнүүдтэ дуратайшуулда концерт». 23.00 — 23.10 — Забhарлалга. 23.10 — Хилэ сахигшадтай уран зохёолшодой уулзалга. А. Сурков дамжуулга хүтэлнэ. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — Дзюдо барилдаалгаар СССР-эй чемпионат. Ригэhээ дамжуулга хэгдэхэ.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 13.40 — «Бидэнэр пионернүүдбди» — телевизионно документальна фильм үхибүүдтэ харуулагдаха. 14.40 — Эстрадын концерт.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Хайрата эхэ
ЗАНДАНОВА
Норжима Зандановнагай наhа бараhантайнь дашарамдуулан, «Буряад үнэн» газетын үнинэй хүдэлмэрилэгшэ Н. Ц. Цыреновада гэр бүлынхидэнь редакциин коллектив гүнзэгы шаналалаа мэдүүлнэ.

☐«БУРЯАД ҮНЭН»☐ 1974 оной июлиин 21. ☐ 4-дэхи хуудаhан ☐ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04524. Заказ № 00444